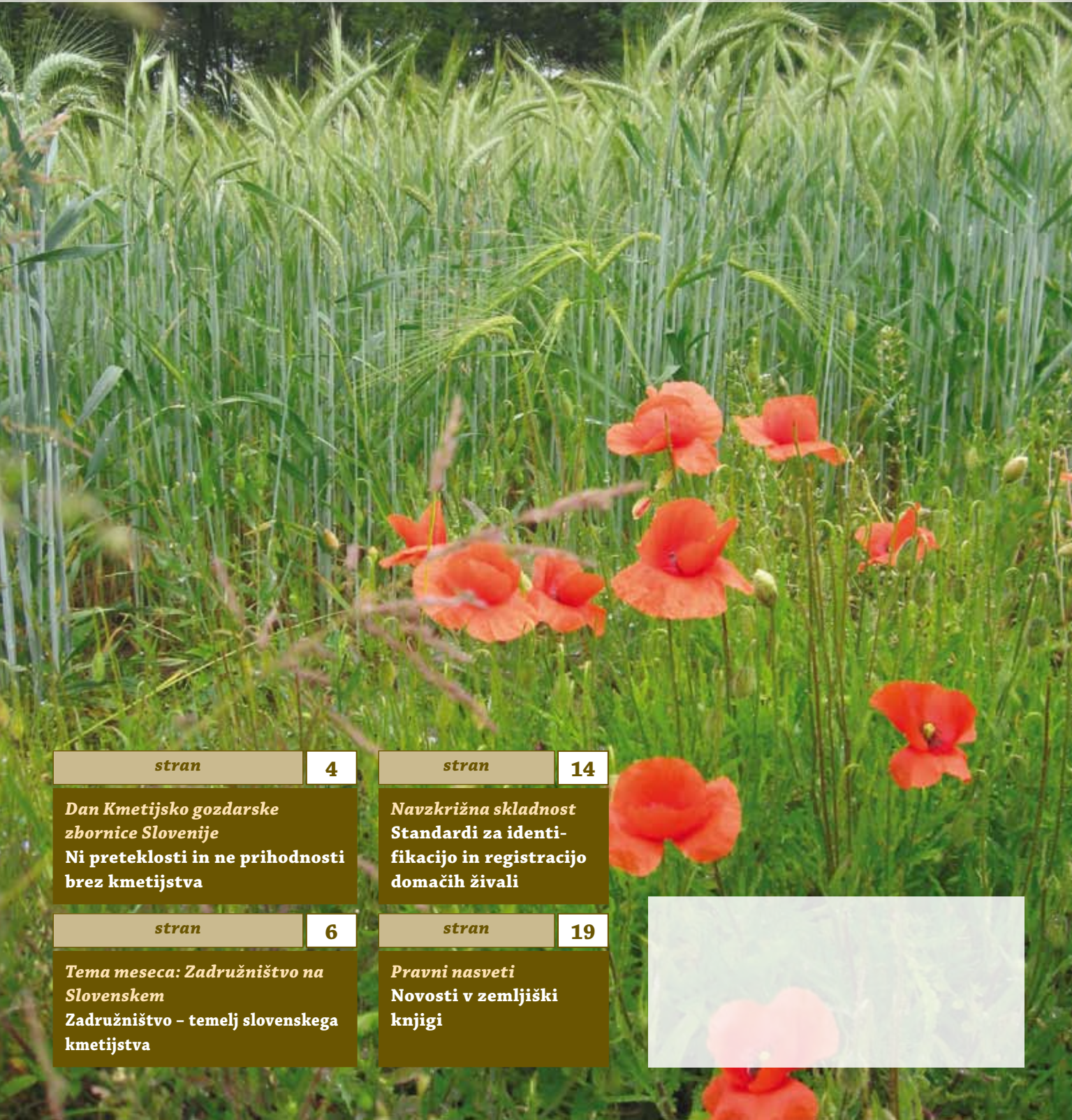

zelena dežela

Glasiló Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 99, julij 2011

stran

4

Dan Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Ni preteklosti in ne prihodnosti brez kmetijstva

stran

14

Navzkrižna skladnost Standardi za identifikacijo in registracijo domačih živali

stran

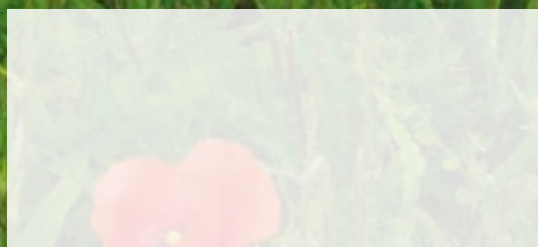
6

Tema meseca: Zadrúžništvo na Slovenskem
Zadrúžništvo – temelj slovenskega kmetijstva

stran

19

Pravni nasveti
Novosti v zemljiški knjigi

Za drugega

» CIRIL SMRKO LJ

*Predsednik Kmetijsko gozdarske
zbornice Slovenije*

V času, ko se tudi na podeželju ljudje vedno bolj oddaljujejo drug od drugega, je promocija zadrufniške miselnosti precej nehvaležno delo. Krivice, ki so bile kmetom storjene po drugi svetovni vojni, je čas že precej zabrisal. A zadrufništvo je ostalo grešni kozel in beseda zadruga ima še vedno neprijeten prizvok.

Tej dediščini prejšnjega stoletja se je pridružila še nova tegoba, ki je posledica izrazitega individualizma enaindvajsetega stoletja. Na vasi so bili ljudje od nekdanj močno povezani – skozi stoletja se je zmožnost preživetja predvsem v odročnih krajih merila s solidarnostjo, s prizadevanji za skupno dobro. Nepovezanost in odtujenost meščanov sta se nam zdeli smešni in usmiljenja vredni. Zdaj pa to pogosto opažamo tudi na podeželju. A naša soodvisnost je še vedno nespremenjena, zato takšen razvoj midsosedskih odnosov nikakor ne prinaša nič dobrega. Danes se moramo kmetje še bolj kot prej gospodarsko povezovati – v zadrufe, strojne krožke, skupine proizvajalcev ...

Prve zadrufe so nastale zato, da so se zbrala razdrobljena sredstva, organiziral se je razdrobljen odkup in so se skupaj znižali stroški. Posledično se je dvignil prihodek – za vse skupaj! Skozi desetletja so se zadrufe po vsej Evropi spreminjale, odvisno od naravnih danosti in sprememb trga. Vedno pa so se prilagajale – na eni strani članom, na drugi strani pa potrebam porabnikov – naj si bo to predelovalna industrija ali neposredno trgovina.

Tokrat smo temo meseca namenili ravno zadrufništvu – njegovemu razvoju, trenutnemu položaju in predstavitvi uspešnih zadrug. Prav je, da se javnosti predstavijo in pohvalijo tiste zadrufe, ki uspešno sledijo potrebam svojega članstva. Včasih pa me vseeno prevzamejo dvomi, ali so dejanja vodilnih v zadrugah še vedno odsev potreb in želja lastnikov zadrug? Predvsem pa, kolikšen delež članov zadrug je pripravljen dejavno sodelovati pri oblikovanju načrtov, pri sprejemanju pomembnih odločitev? Kolikokrat letno se v povprečju člani obrnejo na zadrugo z vsebinskimi vprašanji in pobudami? Bojim se, da je naše povprečje na področju dejavnega dela v zadrugah (in drugih oblikah povezav) zelo nizko – pod evropskim povprečjem. Tudi zato se nekatere zadrufe ne zbudijo iz večletnega spanca.

A kmetje potrebujemo drug drugega, potrebujemo sodobne gospodarske povezave! Potrebujemo takšne zadrufe, ki bodo, tako kot v času začetkov zadrufništva, sledile potrebam svojih članov. Zadrufe, ki bodo spremljale razmere in temu primerno pomagale pri gospodarskem razvoju svojih članov. Zadrufe, ki bodo poiskale najboljše kupce za pridelke svojih članov in najboljše ponudnike za reprodukcijski material. Zadrufe, ki bodo skrbno gospodarile s kapitalom svojih članov. Takšne zadrufe potrebujemo! Tistim, ki so to dosegli, pa čestitamo!

IZ VSEBINE

NOVICE

Za padanje čebel niso krivi kmetje! 4

Sredstev bo premalo 4

Spominska plošča Gustavu Pircu..... 4

DAN KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

Ni preteklosti in ne prihodnosti brez kmetijstva!..... 4

ZADRUŽNIŠTVO NA SLOVENSKEM

Zadrufništvo – temelj slovenskega kmetijstva 6

AKTUALNO

Z znanjem do razvoja na podeželju 11

Podeljenih 107 novih certifikatov 12

Podeželje se predstavi – razstava govedi lisaste pasem 13

Nevarna prisotnost mikotoksinov v krmi..... 14

NAVZKRIŽNA SKLADNOST

Standardi za identifikacijo in registracijo domačih živali.... 14

GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI

Osrednja prireditel ob mednarodnem letu gozdov 16

EKOLOŠKO KMETOVANJE

Blagovna znamka DEMETER 17

Ekološka pridelava vrtnin v rastlinjakih 18

Ekološka reja živali v oborah 18

PRAVNI NASVETI

Novosti v zemljiški knjigi 19

Tudi naprej gradnja objektov v lastni režiji 20

MEDNARODNA DEJAVNOST

Zapleteni upravni postopki SKP 20

Priprave na evropsko prvenstvo v ročni košnji 21

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Naslov: Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si
Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Jožef Cigan, Marjana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolič, Alojz Pori, Jernej Redek in Darinka Sebenik
Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 40, 041/366 506
Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Andrej Lombar
Naslovnica: foto Marjan Papež
Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: DELO, d.d.
Oglasno trženje: bjm.natalija@siol.net, tel.: 01 513 08 30, GSM: 031 668 626.
Uredništvo ne odgovarja za vsebino oglasnih besedil.
Naklada: 92.000 izvodov. Cena: 0,35 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Za padanje čebel niso krivi kmetje!

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan se je sredi junija srečal s pomurskimi čebelarji. Na srečanju je povedal, da je ministrstvo pripravilo že dve vmesni poročili, v katerih je bilo ugotovljeno, da za zastrupitve čebel niso krivi kmetje, ampak kombinacija različnih vplivov. Ti se začnejo s tem, da je bilo znova dovoljeno sredstvo za varstvo rastlin, ki je bilo v Sloveniji že prepovedano. Zato so se odločili, da nad tem postopkom zahtevajo

Čeprav še ni končnega poročila glede vzrokov za spomladansko padanje čebel v Pomurju, pa je nedvomno dokazano, da za umiranje čebel niso krivi kmetje.

upravni nadzor. Ministrstvo pa pripravlja tudi materialna dokazna gradiva za morebitno tožbo proti proizvajalcem spornih sredstev za varstvo rastlin.

» MARJAN PAPEŽ

Sredstev bo premalo

Evropska unija bo pokrila škodo, ki so jo utrpeli pridelovalci zelenjave zaradi netočne domneve, da so za zastrupitev z bakterijo *Escherichia coli* krive določene vrste zelenjave.

Na Ministrstvu za kmetijstvo je 15. junija potekal sestanek na temo »Predstavitve in implementacija predloga uredbe Komisije, ki določačasne interventne ukrepe v sektorju sadja in zelenjave – *E. coli*«. Sestanka se je udeležil tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Ciril Smrkolj.

KGZS pozdravlja predlog uredbe Komisije, ki določa dva ukrepa. To sta umik s trga in opustitev spravila. Po predlogu uredbe se pomoč dodeli pridelovalcem (upravičenci so nosilci kmetijskih gospodarstev) za obdobje od 26. maja 2011 do 30. junija 2011 za zelenjavo, namenjeno sveži porabi (paradižnik, solata, kumare, bučke, paprika). Skupna pomoč Evropske unije znaša 210 milijonov evrov. Vse določbe uredbe, ki se tičejo organizacij proizvajalcev in njihovih članov, se smiselno uporabljajo tudi za pridelovalce, ki niso člani organizacij proizvajalcev, kot je to primer v Sloveniji. Konkreten način izvajanja teh uredbe v Sloveniji še ni določen.

KGZS meni, da je v predlogu uredbe za škodo, ki so jo utrpeli pridelovalci zelenjave, namenjenega premalo denarja. Obenem pa KGZS opozarja na možnost, da oškodovanci teh sredstev zaradi slabe medsebojne organiziranosti ne bodo prejeli.

» JERICA POTOČNIK

Spominska plošča Gustavu Pircu

V torek, 21. junija, sta predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj in župan občine Škofja Loka mag. Miha Ješe slavnostno odkrila spominsko ploščo, posvečeno Gustavu Pircu, Škofjeločanu, ki je zaslužen za razvoj kmetijstva konec devetnajstega in na začetku dvajsetega stoletja. Pobudnik za postavitev spominske plošče je bil KGZS – Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, finančno pa sta projekt podprli Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Občina Škofja Loka.

Ob tej priložnosti je pri Kmetijski založbi izšel zbornik o življenju in delu Gustava Pirca. Avtorji zbornika so prof. dr. Andrej Šalehar, Stane Rupnik iz KGZS – Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj in Metka Žan Lotrič iz Biotehniške fakultete, Oddelka za zootehniko. Gustav Pirc je bil rojen leta 1959 v Škofji Loki, umrl pa je leta 1923 v Bohinju.

MEDNARODNI

49. mednarodni kmetijsko-živilski sejem

20.–25. 8. 2011
Gornja Radgona

Naravnost na mizo!

Ni preteklosti in ne prihodnosti brez kmetijstva!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije praznuje letos enajst let delovanja. Ob tej priložnosti je potekala slavnostna podelitev priznanj za življenjsko delo.

Sredi junija so v Viteški dvorani na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete v Grobljah pri Domžalah podelili priznanja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije za življenjsko delo. Letošnji nagrajenci so: Stanislav Bajuk iz Čuril pri Metliki, Janez Gorše iz Kota pri Ribnici, Milan Lesjak iz Ojstriške vasi v Savinjski dolini, Franc Obran iz Zabovcev pri Markovcih, Janez Okoliš iz Nadleska v Loški dolini, Marijan Perša iz Fikšincev na Goričkem, Janko Porenta iz Svetega Duha pri Škofji Loki, mag Jože Pratkanec iz Mežice, Franc Pribožič iz Dečnega sela pri Artičah, Ivan Rehar iz Vipave, Boris Rožman iz

Počehove, Walfried Wutscher iz Labotske doline na avstrijskem Koroškem in Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana ob petdesetletnici delovanja.

Dogodka so se udeležili številni gostje, ki jih je ob slovesnosti nagovoril častni govornik Štefan Domej, član sveta Kmetijske zbornice avstrijske Koroške in predsednik Skupnosti južnokoroških kmetov. Poudaril je pomen stanovske organiziranosti kmetov, ki doseže najboljši učinek, ko povezuje interese voljenih članov zbornice z zaposlenimi strokovnjaki. Tako prakso imajo na avstrijskem Koroškem in izkazala se je za uspešno. »Sem pa razočaran, da se v Sloveniji nekatere politične stranke zavze-

Štefan Domej: »Stanovska organiziranost kmetov doseže najboljši učinek, ko povezuje interese voljenih članov zbornice z zaposlenimi strokovnjaki.«

majo za prostovoljno članstvo v zbornici. Nasprotno, podpirati bi morali vse oblike povezovanja na podeželju in usmeriti vse

sile v dvigovanje zavesti potrošnikov, da kupujejo slovensko hrano,« je poudaril Domej.

Predsednik Kmetijsko goz-

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je letos podelila 12 priznanj za življenjsko delo ter priznanje o 50-letnici delovanja Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana.

Nagrado za najboljše likovno delo v sklopu likovnega natečaja mladi in kmetijstvo: Z njive v šolo: sadje in zelenjava za zdravo življenje je direktor KGZS Igor Hrovatič podelil 11-letnemu Primožu Rozini, ki je delo naredil pod mentorstvom Vide Kežjar z osnovne šole Jela Janežiča iz Škofje Loke.

darske zbornice Slovenije **Ciril Smrkolj** se je zahvalil prejemnikom priznanj za njihov prispevek k razvoju kmetijstva ter za energijo, ki so jo namenili vzpostavitvi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in njeni uveljavitvi pri oblikovanju politike razvoja kmetijstva in podeželja. »Treba se je zahvaliti vsem, ki so s svojim delom prispevali k dvigu samozavesti

slovenskih kmetov. Vendar to ni dovolj. V družbi je treba dvigniti moralno zavest in pravično porazdeliti zaslužek v verigi od njive do mize.« Izpostavil je še, da morajo v razpravi glede članstva v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije imeti zadnjo besedo njeni člani.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **mag. Dejan Židan** je izpostavil že večkrat

izrečeno misel: »Potrebujemo kmetijsko-gozdarsko zbornico, da skupaj z vami in drugimi organizacijami v kmetijstvu izboljšamo položaj slovenskega kmeta. Izboljšamo pa ga lahko tako, da s skupnim nastopom osveščamo potrošnike o kakovosti slovenske hrane. To nena zadnje dokazujejo tudi rezultati domačih in mednarodnih nadzorov, saj nas umeščajo po kakovosti hrane med prvi tri države v Evropski uniji.«

V sklopu slovesnosti je direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Igor Hrovatič** po-

delil tudi nagrado za najboljše likovno delo v sklopu natečaja Mladi in kmetijstvo. Letos je na natečaju z naslovom **Z njive v šolo: sadje in zelenjava za zdravo življenje** sodelovalo 118 šol z več kot 2800 likovnimi deli. »Veseli nas, da se vse več osnovnih šol odloča za sodelovanje in s tem pri mladih vzgajajo zavest, da hrana zraste na njivah in ne v trgovini,« je pri podelitvi omenil Hrovatič. Nagrado je prejel 11-letni **Primož Rozina** pod mentorstvom Vide Kežjar z osnovne šole Jela Janežiča iz Škofje Loke.

»**MARIAN PAPEŽ**

Državni zbor zavrnil predlog novele zakona o KGZS

Sredi junija so poslanci Državnega zbora z večino odločili, da predlog novele zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Obstoječi zakon zagotavlja nemoteno delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na ključnih področjih nacionalnega pomena. Obvezno članstvo zagotavlja reprezentativnost KGZS in je ključnega pomena za povezovanje razdrobljenega slovenskega kmetijstva. Pregled dosežkov KGZS je poslance še dodatno prepričal o neprimerosti sprememb.

Uspešno zaključena oddaja zahtevkov za ukrepe SKP

V letošnji kampanji za oddajo zahtevkov za ukrepe kmetijske politike je bilo oddanih 59.646 zbirnih vlog. Več kot 99 odstotkov vlagateljev se je po pomoč pri izpolnjevanju zbirne vloge in ostalih zahtevkov obrnila na izpostave kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS).

Elektronsko izpolnjevanje vlog na spletni aplikaciji je v letošnjem letu potekalo tekoče in brez večjih težav. Na KGZS ocenjujemo, da je bila kampanja za oddajo zahtevkov za ukrepe kmetijske politike uspešno izvedena. Zbirne vloge, ki so bile oddane pravočasno, bodo sedaj podvržene tako administrativnim kontrolam kot tudi kontrolam na kraju samem.

Ob kontrolah so se pojavljale različne napake. Najpogostejše so:

1. Zamujanje pri identifikaciji in registraciji živali ter vodenje registrov na kmetiji.
2. Evidence delovnih opravil – vlagatelji podukrepov KOP-a morajo ves čas trajanja posameznega podukrepa voditi evidenco o vseh delovnih opravilih, ki jih izvajajo pri posameznem podukrepu KOP-a, katerega uveljavljajo ali ga celo ne

uveljavljajo, pa imajo še vedno petletno obveznost izvajanja.

3. **Gnojilni načrt** – je potreben za vsak KMG MID, ki uporablja rudninska gnojila. Posebej želimo opozoriti, da je le-te zaradi precejšnjih sprememb na GERK-ih zaradi njihove uskladitve z rabo potrebno prilagoditi novemu stanju GERK-ov. Gnojilni načrt in analiza tal se morata obvezno nanašati na posamezen GERK.

4. **Izobraževanje za vključene v KOP** – v času od 1. septembra 2010 do 31. avgusta 2011 mora nosilec ali katerikoli član kmetije opraviti izobraževalni program v obsegu najmanj 4 ure.

Vse upravičence posebej opozarjamo, da se v primeru višje sile na kmetijskem gospodarstvu držijo predpisanega desetdnevnega roka za sporočanja višje sile na ARSKTRP.

»**DR. JERNEJ DEMŠAR**

Zadružništvo – temelj slovenskega kmetijstva

Podoba slovenskega kmetijstva in podeželja pomembno sooblikujejo kmetijske in gozdarske zadruge, ki pomagajo svojim članom – kmetom dosežati boljše gospodarske učinke, saj je večina slovenskih kmetij manjših z razpršeno posestno strukturo in v območjih z omejenimi možnostmi za pridelavo. Zadruga so tudi pomembne lastnice živilskopredelovalne industrije, kar zagotavlja stabilen odkup kmetijskih pridelkov na dolgi rok in ohranja slovensko kmetijsko pridelavo ter zagotavlja obdelano in poseljeno podeželje.

Zadruga je samostojno združenje pravnih oziroma fizičnih oseb, ki so se prostovoljno združile zaradi uresničevanja skupnih gospodarskih, socialnih in kulturnih potreb in hotenj na podlagi podjetja, ki jim je skupno in ga demokratično upravljajo.

Zadruga so edine organizacije, v katerih so člani vlagatelji kapitala, upravljavci in poslovni partnerji hkrati. Cilj zadruge je pomagati svojim članom, da bi dosegli večji gospodarski učinek. To jim zadruga omogoča z lažjim dostopom na trg in izkoriščanjem ugodnejših pogojev skupnega nastopa. Člani zadruge so na trgu konkurenčnejši in uspešnejši, med njimi se ohranjata solidarnost in vzajemnost.

Korenine zadružništva segajo v drugo polovico 19. stoletja, ko dozoriijo gospodarske in družbene razmere za razvoj zadružništva. Prvi zametki zadružništva se pojavijo v sirarskih družbah na Tolminskem in Bohinjskem, iz katerih se kasneje razvijejo zelo uspešne mlekarne zadruge. Leta 1872 je ustanovljena prva kreditna zadruga v Ljutomeru. Ključno vlogo v zgodovini slovenskega zadružništva imata brata Jože in inž. Mihael Vošnjak.

Na pobudo slednjega je bila leta 1883 ustanovljena prva zadružna zveza – Zveza slovenskih posojilnic v Celju. Dr. Janez Evangelist Krek je zaslužen, da je zadružništvo na Slovenskem preraslo v množično gibanje.

Na prelomu 19. in 20. stoletja nastopi kmetijska kriza. Kmetje začnejo vstopati v kreditne zadruge, ustanovljene po Raiffeisnovih načelih. Zadružništvo pridobiva socialno naravo. Zadružništvo prva leta po drugi svetovni vojni postane opora državnemu gospodarskemu sektorju. Po več kot desetletnem premoru leta 1972 kmetijske in gozdarske zadružne organizacije ponovno ustanovijo Zadružno zvezo Slovenije. Leta 1992 je sprejet Zakon o zadrugah, ki ureja postopke za vračilo zadružnega premoženja in udeležbo zadrug v živilskopredelovalni industriji. Zakon o zadrugah se je prvič spremenil v letu 1993, druga sprememba sledi v letu 2007. V letu 2009 je novela Zakona o zadrugah v slovenski pravni red uvedla evropsko zadrugo, ukinila zadružno revizijo ter za domače zadruge prinesla določene novosti po zgledu evropske zadruge.

Zadružništvo na Slovenskem ima skoraj 140-letno tradicijo.

Zadruga so se v tem obdobju kazale za učinkovite organizacije, ki povezujejo pridelovalce v ponudbi na trgu, oskrbujejo potrošnike, ohranjajo obdelano in poseljeno podeželje in so gibalo razvoja na podeželju. Še posebej pa se njihov pomen povečuje v času krize in negotovih razmer.

ZADRUGA – KMETOVO PODJETJE ZA DANES IN JUTRI

Kmetijske in gozdarske zadruge v Sloveniji opravljajo številne dejavnosti. Zadruga oskrbujejo kmetije in podeželsko prebivalstvo, zlasti v oddaljenih krajih. So pomembni odkupovalci številnih kmetijskih proizvodov, kot so mleko, grozdje, krompir, klavno govedo, vrtnine, žita, les, hmelj in drugo. Najpomembnejšo nalogo imajo pri prodaji fitofarmaceutskih sredstev, semen, mineralnih gnojil in močnih krmil. Zadruga v okviru svojih dejavnosti združujejo tudi pridelavo, kot na primer grozdja, mesa in mleka. Pomembna dejavnost kmetijskih zadrug je trgovina z mešanim blagom, ki oskrbuje podeželje in prispeva k njegovi ohranitvi in poseljenosti ter zagotavlja delovna mesta na podeželju.

ZADRUGE V SVETU IN EVROPSKI UNIJI

Po statistiki Mednarodne zadružne zveze ICA zadruga različnih vrst v svetu povezujejo 800 milijonov članov ter zagotavljajo preko 100 milijonov delovnih mest, kar je 20 % več kot vsa multinacionalna podjetja skupaj. V Evropski uniji delujeta na področju zadružništva dve pomembnejši organizaci-

Pomembna gospodarska teža zadružništva v Evropski uniji:

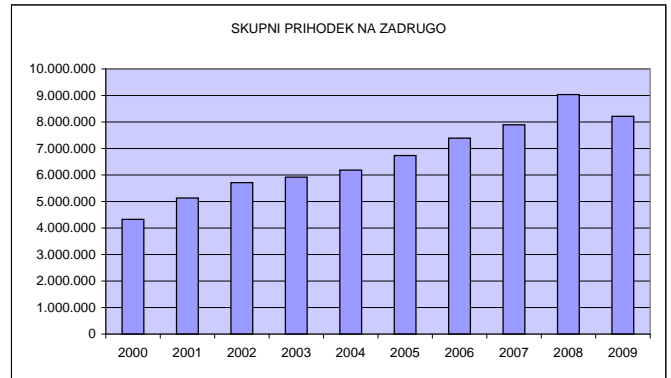
- kmetijstvo: 37.544 zadruga, 921.098 zaposlenih, 14,4 milijona članov,
- banke: 58.225 zadruga, 674.305 zaposlenih, 44,35 milijona članov,
- potrošniki: 4.416 zadruga, 446.365 zaposlenih, 32,9 milijona članov,
- stanovanjski objekti: 17.027 zadruga, 100.114 zaposlenih, 4,1 milijona članov,
- zavarovalništvo: 315 zadruga, 16.998 zaposlenih, 7,9 milijona članov,
- proizvodnja: 70.870 zadruga, 1.179.245 zaposlenih, 2,2 milijona članov,
- lekarne: 2.356 zadruga, 16 milijonov članov.

OSNOVNI PODATKI O SLOVENSKEMU ZADRUŽNIŠTVU

Registrirane zadruge v Sloveniji so v letu 2009 ustvarile skupaj 736.225 tisoč evrov prihodkov in zaposlovale 3.394 delavcev. Od tega so kmetijsko-gozdarske zadruge, članice Zadrुžne zveze Slovenije, ustvarile 624.164 tisoč evrov prihodkov, kar predstavlja skoraj 85-odstotni delež, in zaposlovale 2.973 delavcev, kar pomeni 87-odstotni delež vseh zaposlenih v registriranih zadrugah v Sloveniji.

Konec leta 2009 je bilo v Sloveniji registriranih skupaj 408 zadrug, od tega največ – 108 (26 %) zadrug za področje kmetijstva, lova, gozdarstva in ribištva. Na drugem mestu po številu so zadruge z dejavnostjo trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, skupaj 90 (22 %) registriranih zadrug, sledijo zadruge s področja poslovanja z nepremičninami in predelovalnih dejavnosti. Pretežni del delujočih kmetijskih in gozdarskih zadrug v Sloveniji je prostovoljno včlanjenih v Zadrुžno zvezo Slovenije.

Povprečna slovenska kmetijsko gozdarska zadruga ustvari 8 milijonov evrov prihodkov, ima 2,6 milijonov evrov kapitala, zaposluje 39 delavcev in včlanjuje 213 članov.

Skupni prihodki na kmetijsko gozdarsko-zadrugo, članico ZZS, v obdobju od 2000-2009 v evrih (Vir: interni podatki ZZS)

Osnovne dejavnosti Zadrुžne zveze Slovenije so:

- svetovanje (pravno, ekonomsko),
- izobraževanje,
- interesno zastopstvo,
- informacijska dejavnost,
- promocija zadrुžništva,
- skrb za razvoj zadrug,
- mednarodno sodelovanje.

KMETIJSKO ZADRUŽNIŠTVO V PRIHODNJE

Evropska komisija že intenzivno pripravlja nove temelje skupne kmetijske politike do leta 2020, v katerih morajo pomembno mesto imeti tudi zadruge. Številna usklajevanja med državami članicami zahtevajo tudi od Slovenije, da se javno vključuje, sodeluje v razpravah na vladni in nevladni ravni in med številnimi predlogi izbere tiste, ki bodo za nas in naše kmetijstvo najprimernejši. Z našo vlogo v Evropskem združenju kmetijskih zadrug COGECA pomembno prispevamo k njenemu sooblikovanju. Tudi Slovenija je že oblikovala svoj strateški dokument z naslovom »Zagotovimo.si hrano

Zadrुžna zveza Slovenije združuje 72 kmetijskih, gozdarskih in ribiških zadrug. Zadruge, članice Zadrुžne zveze Slovenije, imajo več kot 16.000 članov in zaposlujejo skoraj 3.000 zaposlenih. Kmetijske in gozdarske zadruge, članice Zadrुžne zveze Slovenije, delujejo v štirinajstih slovenskih regijah na področju celotne Slovenije.

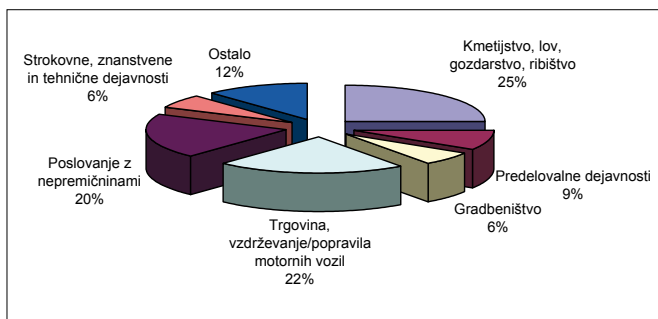
Štirinajst slovenskih regij, kjer delujejo članice ZZS.

ji – Cooperatives Europe, ki je del Mednarodne zadrुžne zveze ICA, in Evropsko združenje kmetijskih zadrug COGECA. Cooperatives Europe združuje 161 nacionalnih zadrुžnih zvez in šest evropskih zadrुžnih sektorjev. Skupaj šteje 160.000 zadrug, ki so v lasti 123 milijonov zadrुžnikov in 5,4 milijona zaposlenih.

COGECA sooblikuje kmetijsko politiko v Evropski uniji, v katerih ima tudi Zadrुžna zveza Slovenije svoje predstavnike, prvi podpredsednik te organizacije je Peter Vrisk. Pomembno je imeti pravočasno informacijo in možnost vplivanja na našo skupno kmetijsko in zadrुžno prihodnost.

ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE

Zadrुžna zveza Slovenije je prostovoljno združenje slovenskih kmetijskih, gozdarskih in ribiških zadrug.

Registrirane zadruge v Republiki Sloveniji po glavni dejavnosti na dan 31. december 2009 (Vir: Ajpes)

za jutri«, ki opredeljuje smernice razvoja kmetijstva in zadrugištva v Sloveniji do leta 2020. Prihodnja skupna kmetijska politika mora zagotoviti stabilni razvoj kmetijske proizvodnje in neodvisnost Evropske unije pri oskrbi s hrano, varno hrano za potrošnika, raznolikost pridelave ter ohranjati pridelovalne površine s poudarkom na zagotavljanju varovanja okolja, voda, zemlje in zdravja živali. Vzdrževati in ohranjati mora neposredna plačila, učinkovite ukrepe na področju upravljanja trga, da se ohrani zadosten skupni kmetijski proračun in spodbujajo ter krepijo vlaganja kmetov in zadrug v investicije v tehnologijo za varno in zdravo hrano, human zakol živali ter varovanje narave. Večjo podporo je potrebno nameniti mladim prevzemnikom kmetij v obliki ugodnih finančnih virov, večji dostop do znanja in informacij, ki jih kot Zadruga zveza Slovenije že vrsto let spodbujamo med svojim članstvom.

Prizadevali si bomo za vzpostavitev pravičnih razmerij v prehranski verigi in ohranjanje proizvodnje hrane na območjih z omejenimi dejavniki za pridelavo. Skupna kmetijska politika mora jasno opredeliti strukturo cen kmetijskih proizvodov in s primerno promocijo potrošnike seznanjati o izvoru, surovinah in načinu pridelave, k čemur bo pomembno prispeval sprejeti zakon o promociji. Z nakupom slovenske hrane potrošniki zagotavljajo razvoj slovenskega kmetijstva, ohranjajo poseljeno in obdelano podeželje, uživajo bolj zdravo hrano, saj se izogonej dolгим transportom hrane in posledično prispevajo k varovanju okolja.

Slovenski kmetje smo preko zadrug pomembni lastniki slovenske živilskopredelo-

valne industrije in prizadevali si bomo to lastništvo ohranjati in krepiti tudi v prihodnje ter s tem zagotoviti dolgoročen odkup in ohranitev kmetijstva. Zadrugiški vseskozi tudi podpiramo poslovno in kapitalsko povezovanje živilskopredelovalne industrije. Z racionalizacijo in boljšimi pogoji poslovanja bomo lažje premagovali krizne razmere.

Poleg poslovne funkcije, ki jo imajo kmetijske in gozdarske zadruge na trgu, imajo zadruge v okolju večplastno vlogo v smeri zagotavljanja dobave varne hrane, varovanja okolja in ohranjanja narave, zagotavljanja socialne varnosti na podeželju, ohranjanja običajev in kulturne dediščine, turizma, izobraževanja itd. Kljub temu da so to negospodarske funkcije, ki se finančno težko ovrednotijo, niso nič manj pomembne kot poslovne funkcije zadrug. Zato želimo, da se celovito uredi področje pomoči zadrugam v okviru zakona o podpornem okolju za razvoj zadrugištva, omogoči enakopravna obravnava zadrug v državnih pomočeh in za stabilen prihodnji razvoj zadrug zagotovi kontinuiteta zadrugišne revizije.

Krepi se regijsko sodelovanje med zadrugami. Zato spodbujamo zadruge k večjemu sodelovanju na poslovno-proizvodnem področju in skupnem nastopu na trgu, ki bo potekalo v smeri oblikovanja tako imenovanih zadrug druge stopnje, kot jih poznajo v evropskih državah. Gre za sodelovanje zadrug na izbranem poslovnem področju, ko zadruge za določen segment pridelave oblikujejo skupno podjetje, ki trži njihove proizvode. Opirajo se številne možnosti na področju prodaje svežega sadja in zelenjave in druge.

Vinska klet KZ Metlika

Zadruge bodo svojo priložnost lahko našle tudi v okviru sprejetega zakona o socialnem podjetništvu, ki odpira nove možnosti delovanja tudi zadrugam. Slednje imajo na tem področju v Evropi pomembno vlogo, saj so zadruge tista oblika organiziranja, ki preko zadrugiških načel omogočajo in olajšujejo vključevanje različnih subjektov v tržno gospodarstvo, tudi skupin invalidov, starejših, otrok in drugih.

Leto 2012 je Organizacija združenih narodov razglasila za Mednarodno leto zadrug, zato dejavno potekajo priprave in pogovori z različnimi institucijami, glede njegove obeležitve tudi v Sloveniji.

KMETIJSKA ZADRUGA METLIKA

Zadrugištvo v Metliki ima že dolgoletno tradicijo. V Metliki je bila ustanovljena že davnega leta 1873 »Prva dolenska hranilnica in posojilnica« in kasneje leta 1909 »Vinarska zadruga«. Ivan Kure, predsednik zadruge: »Kmetijska zadruga Metlika danes sodi med največje slovenske zadruge. Letno ustvari več kot 60 milijonov evrov prihodkov, združuje 116 članov in ima 251 zaposlenih.

Glavne dejavnosti zadruge so program meso, program vino, maloprodaja in program gro-sist in oskrba gostinstva. Ideje zadrugištva, ki so se v Metliki začele pred sto leti, se tako razvijajo in širijo tudi danes ter so pomemben motor razvoja kraja in celotne regije.«

KOROŠKA KMETIJSKO GOZDARSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC

Koroška kmetijsko gozdarska zadruga Slovenj Gradec je nastala s povezavo petih koroških zadrug v skupno zadrugo leta 2001, čeprav povezovanje kmetov v organizirane oblike medsebojne pomoči na Koroškem sega že v 19. stoletje. Pogum in odločenost članov v zadrugah, ki so verjeli, da bodo skupaj močnejši, se danes potrjuje v uspešnem poslovanju skupne zadruge in zadovoljstvu članov. Zadruga združuje preko tisoč kmetov in ustvari preko 32 milijonov evrov prihodkov. Glavna dejavnost zadruge je odkup mleka, živine in lesa ter trgovinska dejavnost. Zadrugiški so odločeni, da nadaljujejo z uspešnim poslovanjem zadruge, jo razvijajo in se čim bolj prilagodijo izzivom, ki jih prinaša globalno tržno gospodarstvo.

Otvoritev trgovine v Vuzenici

KMETIJSKO GOZDARSKA ZADRUGA ŠKOFJA LOKA

Začetki Kmetijsko gozdarske zadruga Škofja Loka segajo v leto 1899, ko je bila ustanovljena Mlekarska zadruga v Škofji Loki. Kasneje je do leta 1961 delovalo 19 manjših zadrug, ki so se ukvarjale predvsem s trgovanjem z lesom in kmetijskimi pridelki. Leta 1963 so se kmetijske zadruga združile v skupno zadruga, ki se od 1992 imenuje Kmetijsko gozdarska zadruga z.o.o. Škofja Loka.

Mitja Vodnjov, direktor zadruga, pravi: »Zadruga danes uspešno posluje, združuje 560 članov ter zaposluje 86 delavcev. Poleg odkupa kmetijskih pridelkov in lesa se ukvarja s trgovino in mlekarstvom. Skupaj znašajo prihodki zadruga preko 22 milijonov evrov letno. V okviru zadruga deluje tudi zadružna

mlekarna, ki je pridobila ovalni žig in certifikat za ekološko predelavo mleka. Škofjeloška zadruga je skupaj z nekaterimi gorenjskimi zadrugami in občinami večinski lastnik Klavnice Škofja Loka d.o.o., sodeluje pa tudi v Lokalni akcijski skupini Loškega pogorja. V zadnjih desetih letih je zadruga veliko vlagala v obnovo svojih prodajalnih in mlekarne in ima še veliko smelih načrtov za v prihodnje.«

KMETIJSKA ZADRUGA PTUJ

Kmetijska zadruga Ptuj se lahko pohvali z več kot 110 leti uspešnega delovanja. Zadružništvo na Ptuj se je krepilo in razvijalo vse od leta 1900 naprej in današnja Skupina Kmetijske zadruga Ptuj združuje poleg zadruga še dve hčerinski podjetji Oljarno Fram d.o.o. in Zadružno oskrbo d.o.o.. Glavna

Nov prodajni center v Hajdošah

dejavnost zadruga je kooperacijsko organiziranje kmetijske proizvodnje, ki obsega oskrbo proizvajalcev s kmetijskim re-promaterialom na eni strani in odkup ter prodajo kmetijskih pridelkov in živine na drugi strani. Zadruga je pomembna pri razvoju, povezovanju kmetov, organizaciji kmetijske proizvodnje, dvigu strokovnosti in pospeševanju zadružništva s tradicijo in znanjem, ki ga premorejo njeni člani in zaposleni.

lahko sprejela 4 milijone litrov vina. Klet je bila že od vseh začetkov steber razvoja vinogradištva in zadružništva v Brdih. Razvila se je v moderno klet z 20 milijonov litrov prostornine, ki v normalnih letinah pridelava 8 milijonov litrov vina. Letno zadruga ustvari preko 11 milijonov evrov prometa. Na zelo izpostavljenem mejnem področju zadruga uspeva ohranjati in razvijati pridelavo grozdja tako na majhnih kot velikih kmeti-

Vinska klet Goriška Brda

Skupina KZ Ptuj letno ustvari preko 40 milijonov evrov prihodkov.

VINSKA KLET GORIŠKA BRDA

Vinska klet »Goriška Brda« je prvo trgateg sprejela pod streho davnega leta 1957, ko je bila dograjena Zadružna klet, ki je

jah. Z lastno svetovalno službo skrbi za stalni razvoj in nudi članom oporo pri proizvodnji in administrativnih zadevah. Trdna povezava s teritorijem, naravi prijazna pridelava, stalnost v kakovosti in prodornost v trženju so temelji, na katerih klet gradi svojo prihodnost.

Trgovina KGZ Škofja Loka

MLEKARNA PLANIKA KOBARID

Mlekarna Planika odkupuje in predeluje izključno samo slovensko mleko, ki je pridelano na hribovitih območjih občin Tolmin, Kobarid, Bovec, Kanal, Nova Gorica, Idrija in Bohinj. Lastniki mlekarne so kmetje, združeni v Kmetijski zadrugi Tolmin. Posebno pozornost

mleku, saj ima njihovo mleko poseben poln okus, na kar nedvomno vplivajo prehrana, način vzreje živali in visokogorski predeli odkupnega območja, kjer se v poletnih mesecih živina pase, pozimi pa jo rejci krmijo s kakovostno krmo. Poleg sirov z naravno skorjo, surovega masla, kislega mleka, kefirja, sladke smetane in jogur-

Minister za kmetijstvo mag. Dejan Židan je v spremstvu direktorice Mlekarnice Planika Anke Lipušček Miklavčič obiskal etnološko zbirko.

posveča svežemu, pasteriziranemu nehomogeniziranemu

to pa so največji proizvajalec sladke albuminske skute, ki jo odlikuje visok delež beljakovin kot sta albumin in globulin. Ima tudi lastno farmo Bogata v Bovcu, kjer redijo okrog 130 krav za proizvodnjo mleka. Iz mleka, odkupljenega na področju tolminske, kobariške, bovške občine, Kanala, Idrije in Nove Gorice pridelujejo izdelke pod blagovno znamko Planika. Poleg tega pa odkupujejo mleko tudi v občini Bohinj, iz katerega izdelujejo izdelke pod blagovno znamko Bohinjka. V Mlekarni Planika so skupaj s tolminskim muzejem postavili zgodovinsko-etnološko zbirko »OD PLANINE DO PLANIKE«, kjer sta predstavljena dediščina planinskega pašništva in razvoj sirarstva, na osnovi katerih je nastala današnja Mlekarna Planika.

ZADRUGE – POMEMBNI LASTNIKI ŽIVILSKOPREDELOVALNE INDUSTRIJE

Kmetijske in gozdarske zadruge so pomembni lastniki slovenske živilskopredelovalne industrije, skrbijo za dolgoročen odkup kmetijskih proizvodov in zagotavljajo sledljivost pridelave kakovostne ter varne hrane za potrošnika. Zadružno lastništvo v podjetjih živilskopredelovalne industrije omogoča ohranjanje delovnih mest in poseljenosti na podeželju, posredno skrbi tudi za čisto okolje, varčuje z energijo in zmanjšuje stroške povezane s transportom.

POMURSKE MLEKARNE, D.D.

Pomurske mlekarne so podjetje z ugledno tradicijo, uspešno sedanostjo ter čvrsto vizijo, usmerjeno za prihodnost. So eden nosilcev živilskopredelovalne industrije v severovzhodni Sloveniji. Letno predelajo okrog 80 milijonov litrov mleka. Večinski lastniki mlekarne so kmetje in zadruge, kar jim omogoča, da si zagotovijo dolgoročen odkup mleka in ohranitev mlečne proizvodnje v Pomurju. Proizvodnja Pomurskih mlekarne poteka na dveh lokacijah: v Murski Soboti v glavnem proizvajajo mleko v prahu, maslo, sterilizirane in fermentirane izdelke ter skute, v Ljutomeru pa poteka proizvodnja priznanih ljutomerskih sirov. Mlekarna 70 odstotkov celotne proizvodnje izdelkov proda na domačem trgu, 30 odstotkov pa na drugih trgih.

MLEKARNA CELEIA, D.O.O.

Mlekarna Celeia d.o.o. se ponša z več kot polstoletno tradicijo. Današnja podoba Mlekarnice Celeia je tako podoba sodobne mlekarne z okolju prijazno tehnologijo ter s proizvodnim programom, ki sledi svetovnim trendom v ponudbi zdrave in ljudem všečne mlečne prehrane. Surovo mleko odkupujejo z lastnega odkupnega področja

od 17 kmetijskih zadrug. Vse mleko, ki ga kot osnovno surovino dnevno pripeljejo v mlekarino, je pridelano na zdrav, okolju in živalim prijazen način na slovenskih kmetijah, ker so večinski lastniki mlekarne preko svojih kmetijskih zadrug prav kmetje. Podjetje Mlekarna Celeia, d.o.o., ima svojo proizvodnjo specializiralo predvsem v proizvodnjo različnih fermentiranih izdelkov, poltrdih sirov ter konzumnega mleka.

KMEČKA ZADRUGA SEVNICA USPEŠNO TRŽI MESNI PROGRAM

Klavniška dejavnost s predelavo mesa je pomembna dejavnost Kmečke zadruge Sevnica. »Sveže meso z naših domačij, številni mesni izdelki iz barjenega, poltrajnega in trajnega programa so asortiman, po katerem poznajo zadrugo številni kupci širom Slovenije. Domače, sveže, proizvedeno po klasičnih postopkih so prednosti našega majhnega obrata in potrošniki znajo to ceniti,« pravi Joško Kovač, direktor Kmečke zadruge Sevnica.

Kmečka zadruga Sevnica je ena izmed večjih zadrug v slovenskem prostoru. Letno ustvari preko 20 milijonov evrov prihodkov. S svojo dejavnostjo pokriva široko področje Posavja.

Mesni program KZ Sevnica

Pomembna dejavnost zadruga je tudi trgovina. Osnovni moto zadrúžnega poslovanja je sodelovanje s kmeti, ki se odraža v nakupni in prodajni poti, svetovanju, pomoči in skupnem delovanju. Tako je zadruga razvila uslužnostno pitanje prašičev, odkup vseh tržnih viškov na kmetijah, predvsem mleka, mesa, sadja, grozdja in lesa.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

Deželna banka Slovenije je lani praznovala 20-letnico delovanja in ob upoštevanju 80-letnega delovanja predhodnih hranilno-kreditnih služb, gre za 100-letno delovanje finančne inštitucije na področju kmetijstva, zadrúžništva in živilskopredelovalne industrije. Zadrúžno lastništvo se je v krizi izkazalo kot izjemno uspešen poslovni model, saj nobena zadrúžna banka v Evropi v teh težkih časih ni potrebovala državne pomoči. Razlog je v konzervativnem pristopu (financiranje v lokalnem okolju, finan-

ciranje majhnih in srednje velikih podjetij, odsotnost špekulativnih investicij, nefinanciranje prevzemnih dejavnosti in podobno) in netvegane poslovanju. Banka je kljub krizi ostala uspešna in rentabilna. Deželna banka Slovenije je univerzalna banka z 88 enotami po vsej Sloveniji, ki pa od nekdaj posebno pozornost posveča kmetom. Že sedmo leto izvaja izplačevanje sredstev upravičencem za ukrepe kmetijske politike in naravne nesreče. Je edina ponudnica za prodajo numizmatičnih vrednosti – spominskih in zbirateljskih kovancev po različnih nominalnih vrednostih. Usmeritev Deželne banke Slovenije v prihodnje je univerzalna, srednje velika in zmerno rastoča banka z zadovoljnimi deležniki, s stabilnimi bančnimi viri, ustreznim kapitalom in lastništvom banke v lasti zadrúžnega poslovnega sistema.

» MAG. ANITA JAKUŠ
Zadrúžna zveza Slovenije

AKTUALNO

Z znanjem do razvoja na podeželju

Že v letu 2009 smo na Kmetijsko gozdarskem zavodu Celje načrtovali izobraževanja, namenjena razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah Spodnje Savinjske doline.

Sklop tečajev, predavanj in ogledov dobrih praks smo združili v projekt Z znanjem do razvoja na podeželju, ki smo ga zaključili maja 2011. Projekt, ki smo ga izvajali v okviru LAS Spodnje Savinjske doline, je potekal od januarja 2010 in je zajemal tri daljše tečaje predelave mesa, mleka in peke kruha, potic in peciva v krušni peči, več predavanj za razvoj turizma na kmetiji in ogled kmetij v naši regiji, ki že imajo registrirane dejavnosti.

Odziv na vse razpisane vsebine je nad pričakovanji. Tako se je tečajev skupaj udeležilo 66 tečajnikov, ostalih izobraževanj pa 72 kmetov iz Savinjske doline.

Na koncu smo obiskali kmetije, ki imajo dopolnilno dejavnost že registrirano. Ogledali smo si peko kruha v krušni peči na kmetiji Hilde Goršek in Alojzije Operčkal v Frankolovem ter Marjetke Trobiš iz okolice Celje. Na vseh treh kmetijah se s to dejavnostjo ukvarjajo že kar nekaj časa. Na vseh treh kmetijah kruh pečejo v krušni peči. Drugi dan pa smo si ogledali predelavo mesa na tradicionalni način. Svoje izkušnje so nam predstavili kmetija Laznik iz Tabora, kmetija Oset iz Šentjurja in kmetija Križnik iz Trobnega dola nad Laškim. Na vseh kmetijah so s ponosom povedali, da svoje izdelke uspešno tržijo. Za prodajo

uporabljajo različne tržen poti: prodajajo na domu, na lokalni tržnici, v nakupovalnih centrih, na različnih prireditvah, nekateri pa izdelke razvažajo tudi po domovih.

Projekt je sofinancirala Evropska unija v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja

LEADER. Rezultati tega projekta pa se že kažejo v na novo registriranih dopolnilnih dejavnostih, ki jih beležijo na UE v Žalcu, kot tudi v pestrejši in kakovostnejši ponudbi na kmečkih tržnicah po dolini.

» ANDREJA ŽOLNIR
KGZS – Zavod Celje

Podeljenih 107 novih certifikatov

Certifikate nacionalne poklicne kvalifikacije s področja predelave mesa, mleka in sadja ter izdelave kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način ter vinogradništva in živinoreje je pridobilo novih 107 kandidatov. Prejemnikom le-teh se s tem odpira možnost razvoja lastnih kmetij oziroma zaposlitve drugod.

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Ciril Smrkolj je v okviru otvoritvenega dne 22. razstave Dobrote slovenskih kmetij v Minoritskem samostanu na Ptujju podelil certifikate nacionalne poklicne kvalifikacije.

»Današnji čas zahteva vedno več znanj, ki zagotavljajo kakovost in omogočajo nove ideje, izvirnost ter uspešno trženje kmetijskih pridelkov in izdelkov. Prav dopolnilne dejavnosti na kmetijah pomembno prispevajo k razvoju kmetij in dvigu njihovega ekonomskega položaja.

Certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije je dobra podlaga za nove ideje, nov delovni zagon in nove možnosti,« je na podelitvi povedal Ciril Smrkolj ter zaželel uspešno poslovno pot vsem prejemnikom. Obenem je pohvalil delo številnih strokovnih sodelavcev KGZS, ki sodelujejo pri izvedbi postopka pridobitve nacionalne poklicne kvalifikacije. V okviru KGZS tako deluje 38 usposobljenih svetovalcev, ki seznanjajo kmete o možnostih pridobitve certifikatov in pripravi zbirne mape – portfolia ter jih motivirajo

»TATJANA VRBOŠEK

Izjave nekaterih sodelujočih na podelitvi certifikatov:

Irena Rola, živinorejka iz Benedikta

»Certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije za živinorejko potrebujem zaradi priprave vloge za mlado prevzemnico in sem rojena za delo na kmetiji ter materinstvo. Zasebno sem mati treh otrok. Na naši kmetiji se ukvarjamo z rejo mladega goveda, obdelujemo 9 ha zemlje in 4 ha gozda.

Pri razvoju in usmeritvi kmetije so nam v veliko pomoč kmetijski svetovalci izpostave Lenart. Pohvala in zahvala gre prav vsem!«

Franc Jankovič, razstavljavec na 22. Dobrotah slovenskih kmetij iz Leskovca pri Krškem

»Na ocenjevalni razstavi Dobrote slovenskih kmetij sem sodeloval že večkrat. Letos je naša kmetija prejela srebrna in dve bronasti priznanji. Prejšnja leta tudi več zlatih. Zadnjih šest

let sem se popolnoma posvetil delu na kmetiji, kar mi prinaša večjo svobodo. Poslovne zamisli in prodajo so mi omogočile prav Dobrote slovenskih kmetij. Pojavila se je možnost pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij, mama jo je pridobila za peko kruha in dejavnost registrirala kot osebno dopolnilno dejavnost. Letos sem tudi jaz registriral osebno dopolnilno dejavnost predelave mesa na kmetiji. Velika zahvala za razvoj naše kmetije gre kmetijskim svetovalcem, predvsem gospe Heleni Mrzlikar. Veliko hodim po prireditvah, za kar gre glavna zasluga dejavnostim Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Zelo rad sodelujem na prireditvah Podeželje v mestu. Morda je edino, kar še manjka, življenjska sopotnica in otroci.«

RASTLINJAKI

**3 x 4 m
le 240 €**

Pokličite **031 675 639**

- rastlinjaki po meri,
- primerni za zimsko zelenjavo, poleti za paradižnik,
- menja se le folija na 5-8 let

Profilplast, d.o.o., 3204 Dobrna,
tel.: +386 (0) 3 781 80 33,
www.profilplast.si
e-pošta: profilplast@profilplast.si

www.kgzs.si

www.kupujmodomace.si

Podeželje se predstavi – razstava govedu lisaste pasme

Podeželje se predstavi je ime skupnega dogajanja v okviru Leader projekta Lokalne akcijske skupine Od Pohorja do Bohorja. Del načrtovane vsebine je tudi govedorejska razstava lisastega goveda, ki je potekala 16. aprila v Šentjurju.

V Šentjurju pri Celju se je v soboto, 16. aprila 2011, v organizaciji Govedorejskega društva Šentjurju in soorganizaciji KGZS - Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje in Kmetijske zadruge Šentjur zbralo 17 rejcev, ki so na razstavo pripeljali 28 krav in telic lisaste pasme.

Živali so bile razvrščene v tri skupine, znotraj katerih so bile predstavljene:

- Plemenske telice so bile predstavljene s 4 živalmi. Povprečna mlečnost njihovih mater je 5.985 kg v standardni laktaciji s 3,68 % mlečne masti in 3,37 % mlečnih beljakovin.

dni laktaciji s 3,89 % mlečne maščobe in 3,40 % mlečnih beljakovin.

- Starejše krave: skupina s kravami v četrti, peti, šesti in sedmi laktaciji je bila predstavljena z 10 živalmi. Njihova povprečna mlečnost je 6.148 kg mleka s 3,67 % mlečne masti in 3,21 % mlečnih beljakovin.

Cilj razstave je bil prikazati rejcem, strokovnim delavcem in drugim obiskovalcem stanje in uspehe rejskega in selekcijskega dela na območju Šentjurja pri lisasti pasmi. Živali sta ocenjevala in razvrščala Marjan Špur, strokovni tajnik Zveze dru-

Skupina starejših krav (Foto: Martin Luskar)

(ZDRGLPS). Predstavljen je bil tudi plemenski bik VESTER 121519, ki je bil pripeljan iz osemenjevalnega centra KGZS – Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj.

V skupini telic je bila najbolje ocenjena telica SI 53730392 rejca Janeza Guzeja (Dole 23, Šentjur). Med mlajšimi kravami je prvo mesto zasedla krava MIŠKA SI 03656057 rejke Antonije Pirjevec (Ulica Franja Malgaja 47, Šentjur). V skupini starejših krav je zmagala krava RIVA SI 33082419 rejca Martina Trebovca (Goričica 15, Šentjur).

Obiskovalci so izbrali MISS med razstavljenimi živalmi in ta naslov je pripadel kravi ROŽI SI 92846081 rejca Martina Trebovca (Goričica 15, Šentjur). Najlepša krava in s tem ŠAMPIONKA razstave je postala krava MIŠKA SI

03656057, ki je bila sicer zmagovalka v skupini mlajših krav. Posebej je potrebno poudariti, da so vse zmagovalne živali potomke bikov slovenskega izvora.

Govedorejske razstave se je po oceni organizatorjev udeležilo približno tisoč obiskovalcev iz bližnje pa tudi daljne okolice. Obiskovalci so bili tako rejci govedu, ki jih je zanimala predvsem strokovna plat razstave, kot drugi obiskovalci, katere je k obisku spodbudilo pestro spremljajoče dogajanje. Mnenje večine obiskovalcev je bilo, da je prireditev uspela.

» ZORAN KRAMER
KGZS – KGZ Celje

Šampionka razstave, krava MIŠKA SI 03656057 (Foto: Martin Luskar)

- Mlajše krave: v skupini je bilo 13 krav v prvi, drugi in tretji laktaciji. Povprečna mlečnost teh krav je bila 6.003 kg mleka v standar-

štev rejcev govedu lisaste pasme Slovenije, in Aleš Šmid, rejec iz Mlač pri Ločah in podpredsednik Zveze društev rejcev govedu lisaste pasme Slovenije

Nevarna prisotnost mikotoksinov v krmi

Živinorejci mora vselej, predvsem pa po večjih poplavih, kot je bila v Sloveniji lansko jesen, nameniti več pozornosti ugotavljanju mikotoksinov v krmi. Za slednje obstajajo zanesljive analize krme na dokazovanje mikotoksinov.

Mikotoksini v prehrani živali povzročajo zdravstvene težave in ekonomske izgube. Zaradi tega mora biti rejec pozoren na znake prisotnosti in pravočasno preventivno ukrepati z analizo prisotnosti in preventivno uporabo dodatka vezalca mikotoksinov v krmo.

Poznamo več metod za določanje mikotoksinov, ki so tudi cenovno in časovno različno uporabne. Za praktično uporabo so dovolj zanesljivi testi, ki jih opravimo na podlagi merilnih lističev in čitalcev količine mikotoksinov v krmi. Za zanesljive rezultate je potrebno imeti pravilno odvzeti vzorec, ki mora biti povprečen in imeti lastnosti celote, od katere smo vzorec odvzeli.

Strategija učinkovitega preventivnega dela proti pojavu mikotoksinov:

- Maksimalno obvladovanje agrotehničnih ukrepov, ki jih je treba upoštevati pri dobri kmetijski praksi od obdelave površin, izbire sort za setev in pravočasnega spravila pridelka.

- Spravilo pridelka – s sušenjem ali siliranjem preprečiti naknaden razvoj plesni v skladiščih.
- Preventivna kontrola s hitrimi testi na prisotnost mikotoksinov v krmi.
- Pravilen odvzem vzorcev krme, da imamo reprezentativen vzorec krme, ki jo živali dobijo v dnevnem obroku.
- Na podlagi analize, ko potrdimo prisotnost mikotoksinov, uporabimo preventivno dodatek vezalca mikotoksinov.
- Doziranje vezalca mikotoksinov opravimo na podlagi tehnoloških navodil proizvajalca in poskrbimo, da se vezalec dobro premeša v krmi.
- Za pomoč rejcem pri preverjanju prisotnosti mikotoksinov v krmi smo na Kmetijsko gozdarskem zavodu Ptuj opremili kemijski laboratorij za ugotavljanje najbolj pogostih mikotoksinov v krmi, ki so lahko rejcem v veliko pomoč za preprečevanje izgub v reji.

» PETER PRIBOŽIČ

KGZS – Zavod Ptuj

NAVZKRIŽNA SKLADNOST

Standardi za identifikacijo in registracijo domačih živali

Standardi za identifikacijo in registracijo domačih živali so uvedli zahteve, ki so jih bili naši rejci že delno vajeni. Predvsem tam, kjer so bile plemenske živali v kontroli porekla in proizvodnje, so sprotno vodili in spremljali podatke o živalih, potomstvu in njihovem prometu.

Živali so bile označene ob rojstvu z identifikacijskimi številkami in kasneje ob odbiri z rodovnimi številkami. Spremljal se je promet s plemenskimi živalmi, za katere je bil nujen pedigree oziroma podatki o poreklu plemenice ali plemenjaka.

Po uvedbi registra govedi, prašičev, drobnice na kmetijskem gospodarstvu morajo biti ustrezno identificirane vse živali, ki jih redimo na kmetijskem gospodarstvu. Pri tem prihaja do nekaterih pomembnih razlik med posameznimi vrstami.

OPIS ZAHTEV STANDARDA ZA IDENTIFIKACIJO IN REGISTRACIJO GOVEDI

Označitev goveda mora biti opravljena najpozneje do starosti 20 dni. Sama označitev je pravilna vstavev ušesne znamke v obe ušesi. Govedo, ki prihaja v Slovenijo iz drugih držav članic Evropske unije, obdrži originalno označitev. Spremljati ga mora potni list, izdan v državi, iz katere govedo prihaja. Iz spremljajočega dokumenta mora biti razviden datum prihoda govedi v Slovenijo. **Govedo, ki prihaja iz tretjih držav**, je potrebno

preoznačiti – ponovno označiti, razen živali, ki bodo zaklane v 20 dneh po prihodu. Če žival izgubi ušesno številko, mora imetnik živali, ki je opazil izgubo, v enem tednu naročiti dvojnik ušesne številke. Po prejetju dvojnika mora najpozneje v sedmih dneh ušesno številko vstaviti v uho. Nepopolno označeno govedo se ne obravnava kot kršitev navzkrižne skladnosti. **Neoznačeno (neidentificirano)** je tisto govedo, ki je starejše od 20 dni in v ušesih nima nobene veljavne številke. **Govedo, ki ima v ušesih obe ušesni znam-**

ki oziroma številki, je popolno označeno.

Register goveda na gospodarstvu mora voditi vsak lastnik goveda. Vse spremembe, ki vplivajo na spremembo staleža goveda na kmetijskem gospodarstvu, je potrebno sproti vpisovati v register goveda na kmetijskem gospodarstvu. Spremembe, ki vplivajo na stalež govedi, so vse telteve in vsak prihod ali odhod goveda na kmetijsko gospodarstvo. Register goveda mora rejec hraniti na tisti lokaciji, kjer se govedo nahaja. Rejci, ki imajo dostop do aplikacije VOLOS,

lahko vodijo register govedi v elektronski obliki.

Potni list je dokument, ki spremlja vsako govedo v prometu. Potni list mora rejec govedi obvezno podpisati, saj je le podpisan potni list veljaven dokument.

Premiki goveda (odhodi in prihodi na kmetijsko gospodarstvo) morajo biti v roku 7 dni sporočeni v centralni register govedi. Vsak rejec, ki je govedo prodal drugemu rejcu, v klavnico ali pa je govedo odpejlano kot kadaver, mora sporočiti v centralni register goveda preko pooblaščenega veterinarske organizacije odhod goveda s kmetijskega gospodarstva. Vsak rejec, ki je govedo kupil ali zamenjal, pa mora sporočiti preko pooblaščenega veterinarske organizacije **prihod goveda na kmetijsko gospodarstvo**. Računalniško bolj vešči rejci pa imajo možnost, da si pridobijo geslo in preko spleta sami sporočajo premike v centralni register goveda. Geslo zaprosijo na SIR (služba za identifikacijo in registracijo živali).

Kršitve zahtev označitve goveda, opreme s potnimi listi, javljanje premikov goveda in vodenje registra govedi na kmetijskem gospodarstvu se sicer pojavljajo, vendar v manjšem obsegu. Pri tem velja opozoriti, da je večina kršitev nenamernih ali jih rejci pravočasno ne opazijo (izguba identifikacijske številke, sporočanje premikov). Izgubo identifikacijske številke je zelo težko opaziti v prosti reji in na paši govedi.

Glede teže kršitev so predvidene sankcije, in sicer :

- S – srednje težka kršitev 20 kazenskih točk,
- L – lahka kršitev 10 kazenskih točk,
- T – težka kršitev 50 kazenskih točk.

Odprava kršitev oziroma nepravilnosti: na to vas opozori kmetijski svetovalec ob obisku in pregledu kmetijskega gospodarstva. Predvsem je potrebno dnevno opazovanje živali (kar je pri govedu v prosti reji in pašnem govedu zelo težko, včasih nemogoče) in sporočanje premikov na kmetijsko gospodarstvo in z njega. Pri izvajanju zahtev standarda za identifikacijo in registracijo goveda sta zelo pomembni **natančnost in pravočasnost**. Vse spremembe vpisujemo v register govedi na kmetijskem gospodarstvu in le-te pravočasno sporočamo v centralni register govedi.

OPIS ZAHTEV STANDARDA ZA IDENTIFIKACIJO IN REGISTRACIJO PRAŠIČEV

EIRŽ – evidenca imetnikov rejnih živali: vsi rejci prašičev so evidentirani kot imetniki prašičev. Ta evidenca se vzpostavi avtomatsko z vnosom zbirne vloge (obrazec B), na katerem napišemo število prašičev, ki jih redimo na kmetijskem gospodarstvu tisti dan, ko smo oddali zbirno vlogo za neposredna plačila.

Register prašičev na gospodarstvu: vsi rejci prašičev so dolžni voditi register prašičev na kmetijskem gospodarstvu, v katerega morajo vpisovati vse spremembe najpozneje 7 dni po dogodku. Vpisujejo se vsi prihodi in odhodi prašičev na kmetijsko gospodarstvo in z njega, nadomeščanje izgubljenih ušesnih števil z novimi in enkrat letno stalež prašičev na kmetijskem gospodarstvu, ki se sporoči tudi v centralni register prašičev.

Označitev prašičev: vsak prašič mora biti pred odhodom s kmetijskega gospodarstva označen. Možna je individu-

alna rumena številka ali SIŠ – skupna identifikacijska številka (običajno vsebuje MID kmetije). Pri tem je pomembno, da je vsak prašič posebej označen s svojo številko.

Spremi list: je dokument, ki spremlja prašiča ali skupino prašičev, ki gredo v promet. **Vsi prašiči morajo biti pred odhodom s kmetijskega gospodarstva ustrezno označeni.** Vsak prodajalec prašičev mora v centralni register prašičev priglasiti odhod prašičev z gospodarstva, vsak kupec pa prihod prašičev na gospodarstvo, enako velja za klavnice. Premike sporoča pooblaščen veterinarska organizacija. Lastnik prašičev lahko premike sporoča tudi sam preko spletne strani MKGP. Datum priglasitve je v tem primeru datum vnosa podatkov.

Izjeme so gospodarstva, ki redijo le enega prašiča za lastno uporabo. Kmetijska gospodarstva vodijo register prašičev na zadnji strani spremnih listov, ki so jih prejeli ob nakupu živali iz druge registrirane reje. Te dokumente hranijo najmanj 3 leta. Rejcem prav tako ni potrebno sporočati letnega staleža prašičev in prihoda živali na kmetijsko gospodarstvo.

Kršitve zahtev označitve prašičev, opreme s spremnimi listi, sporočanje premikov prašičev in vodenje registra prašičev na kmetijskem gospodarstvu so veliko bolj pogoste kot pri govedu. Pri tem velja opozoriti, da je veliko kršitev zaradi nepravočasnega sporočanja premikov v centralni register prašičev, prav tako se najde neoznačene prašiče. Nepravočasno sporočanje premikov prašičev je administrativno preverljiva zahteva navzkrižne skladnosti.

Sankcije:

EIRŽ – če rejec ni vpisan v evidenco imetnikov rejnih živali, je sankcija 50 točk.

Pri kršitvah vodenja registra prašičev na kmetijskem gospodarstvu so predvidene naslednje sankcije:

S – srednje težka kršitev 20 kazenskih točk, če se register prašičev na kmetijskem gospodarstvu ne vodi sproti in kot je predpisano.

L – lahka kršitev.

T – težka kršitev 50 kazenskih točk, če se register prašičev na kmetijskem gospodarstvu sploh ne vodi.

Premiki prašičev:

MK – mala kršitev, če se premiki javijo do 21 dni – ni sankcije.

S – srednja kršitev, če se premiki javijo v roku 22 ali več dni – 20 kazenskih točk.

Zahteve Standarda za identifikacijo in registracijo drobnice so bile opisane v prispevku Vodenje evidenc pri drobnici v junjski številki Zelene dežele (stran 15), zato jih v tem prispevku ne bomo ponavljali.

Kršitve zahtev označitve drobnice, opreme s spremnimi listi, sporočanje premikov drobnice in vodenje registra drobnice na kmetijskem gospodarstvu so veliko bolj pogoste kot pri govedu. Pri tem velja opozoriti, da je veliko kršitev zaradi nepravočasnega sporočanja premikov v centralni register drobnice, prav tako se še vedno najde precej neoznačenih živali, starejših od 6 mesecev. Veliko težavo predstavlja napačna obveščenost kontrolnih služb, predvsem s strani VURS-a, ki napačno razlagajo

NAVZKRIŽNA SKLADNOST

nekatero zahtevo na terenu, npr. preoznačitev drobnice z identifikacijskimi življenjskimi številkami, neveljavnost označitve ovac in koz, ki so v kontroli po-

rekla in proizvodnje, itd.

Dokumentacijo za govedo, prašiče in drobnico je potrebno voditi zaradi sledljivosti pridelave hrane od hleva

do mize. V tej verigi mora biti zagotovljen neoporečen izvor mesa vse od pridelovalca, živilskopredelovalne industrije pa vse do končnega potro-

šnika mesa oziroma mesnih izdelkov.

» JANEZ LEBAR

KGZS – Zavod Murska Sobota

GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI

Osrednja prireditve ob mednarodnem letu gozdov

Konec maja je na Rožniku v Ljubljani potekala osrednja prireditev ob mednarodnem letu gozdov, na kateri je sodelovala tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS).

Dogodek je potekal kot tematska gozdna pot, na kateri so gozdarski strokovnjaki predstavili gospodarjenje z gozdom od gojenja, nege, varnega dela, poseka do spravila lesa, bolezni in škodljivce v gozdu, uporabo lesa in.

V pozdravnem nagovoru je direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Igor Hrovatič poudaril, da je gospodarjenje z gozdovi zelo kompleksno, predvsem z vidika trajnostnega razvoja. »Gospodarjenje z gozdom ima velik vpliv na okolje in na podnebne spremembe, naša omejitev pri tem pa je, da imamo v Sloveniji zaradi majh-

nih gozdnih posesti precej težav pri gospodarjenju,« je povedal Hrovatič.

Gozdarski strokovnjaki KGZS so obiskovalce seznanjali s postopkom certifikacije zasebnih gozdov z oznako PEFC. Gre za vzpostavitev mednarodnega sistema certificiranja zasebnih gozdov v Sloveniji, ki pri gospodarjenju vzpodbuja trajnostno gospodarjenje ob upoštevanju proizvodnih, ekoloških in socialnih vidikov gozda. Predstavili so tudi mednarodni projekt WOOD E 3, kjer je s slovenske strani partner KGZS in pomeni predstavitev dobrih rešitev in potencialnih možno-

sti za pridobivanje in uporabo lesne biomase v Sredozemlju, predvsem prednosti uporabe obnovljivih virov.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je ob gozdni tematski poti poskrbela tudi

za pogostitev. Predstavile so se kmetija Travnar iz Volavlj, Roštohar s Selc nad Blanco in kmetija Pr' Kajet iz Kališ pri Stahovici.

» MARJAN PAPEŽ

MEDNARODNO LETO GOZDOV • 2011

Gozdovi za ljudi

V okviru predstavitve varnega dela v gozdu je bilo nazorno pokazano, kaj se zgodi, če imamo pri delu na glavi čelado ali smo brez nje. (Foto: P. K.).

ORIGINALNI NADOMESTNI DELI

NEW HOLLAND
FIAT
ŠTORE

V JULIJU
ŠE UGODNEJE

Poiščite kupon v glasilu
Zelena dežela in
izkoristite 10% popust.

FOTOGRAFIJA JE SIMBOLIČNA.

ITRO d.o.o., PE Štore, Železarska c.3, 3220 Štore
Nadomestni deli: (03) 780 57 04, 780 57 06
www.newholland.si

POPUST VELJA SAMO OB NAKUPU V POSLOVNI ENOTI ŠTORE

Blagovna znamka DEMETER

Biodinamiki so pri izbiri imena za svojo blagovno znamko izbrali oznako DEMETER in s tem hoteli povedati, da s svojim delom na zemlji v polnosti prevzemajo človeku zaupano odgovornost za pridelovanje hrane.

V ostankih Elojzinskih misterijev naj bi ostal človeštvu ohranjen spomin na čas, ko so grški bogovi odgovornost za pridelovanje hrane predali človeku, s tem da je Triptolemos, zastopnik človeštva, prejel iz rok boginje plodnosti Demetre kot simbola svoje hrane žitni klas in vinsko trto. Odtlej je minilo približno tri tisoč let.

Blagovna znamka DEMETER je bila registrirana leta 1928, štiri leta po Steinerjevem sklopu predavanj o »V duhovnosti utemeljenih pogojih za uspešno kmetovanje« (knjigo je v slovenščini izdala Založba AJDA Vrzdenc), ki ga je imel leta 1924 na veleposestvu grofa Keyserlingka v Koberwitzu. Do tega sklopa predavanj je prišlo po zaskrbljenih prošnjah privržencev, velikašev in veleposestnikov, ki so se po trditvi R. Steinera, da Zemlja umira in je nujno potrebno, da jo človek s svojim načinom kmetovanja na novo oživi, spraševali, kaj za to konkretno lahko storijo.

DEMETER je danes registrirana in zaščitena blagovna znamka za pridelke, pridelane na posestvih in kmetijah proizvajalcev, vključenih v Demeter kontrolo v več kot štiridesetih deželah širom sveta z organizirano mrežo neodvisnih organizacij za certificiranje te pridelave. Metoda pridelovanja je v skoraj devetdesetih letih svojega obstoja pokazala nenadkriljivost tudi v desetletja tra-

jajočih znanstvenih primerjalnih poizkusih z ekološkimi in konvencionalnimi metodami (DOK poizkus v Fricku v Švici in drugod). Pridelki z blagovno znamko DEMETER so širom sveta najbolj cenjena zdrava hrana.

V polnosti sprejeti človeku zaupano odgovornost za pridelovanje hrane biodinamiki ne razumejo le kot moralno obvezo, da potrošnikom nudijo kar najodličnejšo hrano, ki bo resnični prispevek k njihovu zdravju, temveč obsega tudi skrb za ohranjanje trajne plodnosti tal, zdravja, tj. vitalnih in reproduktivnih potencialov vsega spektra lokalno prilagojenih kulturnih rastlin, ki so nam še ostale, regeneracijo degeneriranih kulturnih rastlin, skrb za živalim prilagojeno rejo, ki upošteva, da žival ni le živo, temveč tudi čuteče bitje, in je naravnana na zdravje in življenjsko zmogljivost živali z zavezo ohranjanja čistosti in lokalno prilagojenih pasem. Še več. S tem, novim odnosom spoštovanja do zemlje, rastlin in živali se čutijo zavezane, graditi, s svojim primerom v ospredju, temelje nove kulture.

Novo biodinamične iniciative in novi biodinamiki so z vključevanjem v sistem od prvega priznavanja DEMETER kakovosti in dodeljevanja te blagovne znamke širom sveta deležni ugleda, ki ga blagovna znamka ima, in brez stroškov za promocijo dosegajo za svoje pridelke tako na domačem kot

OZNAČEVANJE – ZAGOTOVILO KAKOVOSTI

Ekološki pridelki in živila zaradi načina pridelave in nadzora kontrolnih organizacij spadajo med živila v shemah višje kakovosti. Uporaba evropskega znaka za ekološko pridelavo je obvezna za vse ekološke pridelke in živila po vsej Evropski uniji. Nacionalni znak, katerega uporaba ni več obvezna, lahko pridobijo vsi pridelovalci in predelovalci, ki so pridobili certifikat kontrolne organizacije. Veliko ekoloških živil, zlasti uvoženih, nosi tudi zasebne blagovne znamke, ki ravno tako zagotavljajo ekološko kakovost. V Sloveniji sta najbolj znani blagovni znamki Biodar in Demeter. V tokratnem članku spoznajmo blagovno znamko biološko-dinamičnih pridelovalcev.

na tujem trgu takoj upravičeno višje cene.

Pri preusmerjanju iz konvencionalnega v ekološko kmetovanje se kmetje bojijo količinskih izgub. V primerjavi z ekološkimi metodami je ta skrb pri biodinamiki manjša, saj biodinamiki za izboljšanje zemlje in zdravja rastlin ter povečanje pridelkov uporabljajo biodinamične preparate iz kravjeka, kremenca ali zdravnih rastlin in ker pozna metoda odlične ukrepe proti škodljivcem. Kot pri vsakem poklicu je seveda tudi pri biodinamiki tako, da uspeh raste z znanjem, ki teče v prakso. Nihče ni mojster v prvem učnem letu. Trud pa je vsekakor potreben. Zemlja je kmetov temeljni kapital. Z biodinamiko jo spet pozdravimo. Dobra kalivost lastnih pridelkov je temelj kmetove (pravzaprav tudi nacionalne) samostojnosti in svobode. Z biodinamiko spet lahko gradimo na svojih semenih. Biodinamika nam

omogoči tako zdrave rastline, da nakupi zdravil za bolne rastline postanejo nepotrebni. Če mojster biodinamike Walter Sorms iz Bodenskega jezera pridelal na hektar 55 ton korenja, 40 ton krompirja in 8 ton pire, zakaj naj tako visokih pridelkov ne bi znal doseči z biodinamiko tudi slovenski kmet?

Katere pogoje mora kmet izpolnjevati za pridobivanje blagovne znamke DEMETER? Najpomembnejši so naslednji:

- V preusmerjanje se vključi celotna kmetija.
- V poljedelskih obratih je reja prežvekovalcev (0,2 GVŽ/ha) obvezna,
- Najmanj enkrat letno je vse površine kmetije potrebno škropiti s preparatom gnoj iz roga in najmanj enkrat vse kulture s preparatom kremen iz roga.
- Vsa organska gnojila (gnoj, komposti itd.) je potrebno cepiti z biodinamičnimi

- kompostnimi preparati.
- Predpisana je uporaba semen DEMETER ali vsaj biološke kakovosti. Seme iz konvencionalne pridelave se lahko uporabi samo ob pisnem soglasju DEMETER International. Uporaba tretiranih semen je prepovedana, uporaba hibridov je omejena.
  - Pomožna sredstva se lahko uporabljajo le toliko, kot je dovoljeno v prilogi Smernic (uporaba mineralnih gnojil, kemično-sintetičnih sredstev za uničevanje plevelov in t. i. varstvo rastlin so npr. prepovedani).
  - Kritična pomožna sredstva ne smejo vsebovati gensko spremenjenih organizmov in ne smejo biti izdelana s pomočjo le-teh (potrebna so dokazila).
  - Pri proizvodnji, transportu in predelavi je potrebno skrbeti za dosledno ločevanje proizvodov kakovosti DEMETER in sledljivost od končnega potrošnika do proizvajalca mora biti zagotovljena.
  - Čas preusmerjanja metode kmetovanja do dodelitve blagovne znamke DEMETER je praviloma tri leta, pri preusmerjanju ekološke ali ekstenzivno vodene kmetije je lahko krajši.
  - Certificiranje opravi Demeter International ob vključevanju slovenske kontrolne organizacije in Zavoda Demeter.
- Najpomembnejši koraki do blagovne znamke:**
1. Najava zanimanja z izpolnjevanjem vprašalnika (Zavod

- Demeter).
  2. Demeter International preveri podatke iz vprašalnika in ugotovi morebitna kočljiva področja.
  3. Kmetija sklene z Demeter International pogodbo o preusmerjanju z obvezo, da od tlej pri svojem delu upošteva določila DEMETER smernic in začne voditi evidenco o uporabi biodinamičnih preparatov.
  4. Vključevanje v slovensko biodinamično društvo.
  5. Dokončan začetni tečaj biodinamike.
  6. Izdelava načrta preusmerjanja.
  7. DEMETER kontrola, ki jo opravi slovenska kontrolna organizacija.
  8. Demeter International oceni kontrolno poročilo in v primeru izpolnjenih pogojev dodeli pravico uporabe blagovne znamke DEMETER za čas do naslednje kontrole. V certifikat vpiše dodatne obveze in opozorila. Če pogoji niso izpolnjeni, izda Demeter International ustrezen sklep z utemeljitvijo. Razloge, ki so temelj zavrnitve, rešuje kmet v sodelovanju s svetovalcem za biodinamiko.
  9. Ko dobi kmet pravico do uporabe blagovne znamke DEMETER, sklene z Demeter International pogodbo o uporabi blagovne znamke in se zaveže k plačevanju licenčnine na pod blagovno znamko prodane proizvode (praviloma 2 %).
  10. Kmet pri embalaži proizvodov, ki jih prodaja pod blagovno znamko DEMETER, upošteva napotke Kataloga smernic o označevanju blaga DEMETER kakovosti.
- Vprašalnik za vključevanje v DEMETER kontrolo, aktualne smernice za pridelovalce in formular, ki ga izpolnjuje kontrolor, si v slovenščini lahko ogledate na spletnih straneh DEMETER Zavoda pod spletnim naslovom: www.demeter.si ali www.biodinamika.si, informacije o izdelavi in uporabi predpisanih preparatov pa na spletni strani: www.ajda-vrzdenc.si.
- » META VRHUNC
v sodelovanju z Demeter Zavodom

Kverneland

*Prihodnost
kmetijstva!*

Absolutne prednosti:

- VariWidth sistem za brezstopenjsko nastavljanje delovne širine
- Auto Reset sistem varovanja z vzmetmi
- Za 1/3 manjša potrebna vlečna moč
- Izboljšani, toplotno obdelani deli
- Možnost nadgradnje s Packomatom

Interexport

Pokličite nas!

Kmetijsko-poslovni center, Potok pri Komendi 12, 1218 Komenda
Prodaja: 01 834 44 12, GSM: 031 477 876,
www.interexport.si/kmetijstvo

Ekološka pridelava vrtnin v rastlinjakih

V Sloveniji močno primanjkuje ekološko pridelanih vrtnin, saj je tehnologija ekološke pridelave le-teh precej zahtevna. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je zato pripravila tehnološka navodila za ekološko pridelavo vrtnin v rastlinjakih. Navodila so od 2. junija dostopna na zbornični spletni strani: www.kgzs.si/.

Ekološka reja živali v oborah

Ena od novosti, ki jih prinaša novi Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil, je tudi možnost ekološke reje divjadi v oborah. Ker je reja divjadi v oborah manj razširjena praksa, smo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije pripravili tehnološka navodila za ekološko rejo v oborah. Navodila so od 3. junija dostopna na zbornični spletni strani: www.kgzs.si

Novosti v zemljiški knjigi

V decembrski številki Zelene dežele smo pisali o pomenu zemljiške knjige in postopku vpisa pravnih dejstev v to javno evidenco. Aprila 2011 se je Zakon o zemljiški knjigi (ZZK-1, Uradni list RS, št. 58/03, 37/08-ZST-1, 45/08, 28/09, 79/10 Odl.US: U-I-85/09-8, 25/11) v precejšnjem delu spremenil, zato vas želimo opozoriti na novosti in spremembe.

ZEMLJIŠKA KNJIGA VČASIH

Ko je uporabnik na okrajnem sodišču pred leti odprl (veliko in težko) knjigo, je na enem mestu videl vse: parcele, površine, kulture, vse spremembe na popisnem listu, vse lastnike in njihove prednike na lastninskem listu in bremena na listu C. Nekoliko sta se oblika in vsebina zemljiške knjige spremenili ob prehodu na elektronsko zemljiško knjigo: vpogled v evidenco je postal možen preko spleta (proti plačilu), zbirka listin ni bila več na voljo javnosti.

... IN SEDAJ

ZZK-1 od 1. maja letos spremeni obliko zemljiškoknjižnega izpisa, ukinjeni so bili zemljiškoknjižni vložki, prav tako je bila ukinjena zbirka listin kot fizični arhiv dokumentov. Odpadla je krajevna pristojnost sodišča, predloge v zemljiško knjigo je potrebno vlagati elektronsko, s čimer naj bi se racionaliziralo poslovanje sodišča, vpogled v zemljiško knjigo pa lahko vsakdo opravi kar iz domačega naslonjača.

OBLIKA ZEMLJIŠKOKNJIŽNEGA IZPISKA

Uporabniki se bomo morali navaditi na nekoliko drugačen zemljiškoknjižni izpis. List A se je preimenoval

v »Nepremičnino«, kjer najdemo podatke o parcelni številki, katastrski občini in tipu nepremičnine, lista B in C pa sta združena v »Osnovni pravni položaj nepremičnine«. Na njem so navedeni podatki o lastniku in njegovi pravni podlagi na nepremičnini (lastnik, solastnik ipd.), njegovem deležu na nepremičnini ter omejitve lastninske pravice (npr. služnost, hipoteka, druga bremena).

Zapis plomb, oznak, da je bil vložen predlog za dovolitev določenega vpisa, vendar o tem vpisu sodišče še ni odločilo, je izgubil navedbo predlagatelja, označbo vrste predlaganega vpisa in opravilno številko zadeve.

Izpis iz zemljiške knjige se lahko dopolni tudi s podatki iz zemljiškega katastra, tako da uporabnik pridobi podatke o lastništvu in bremenih parcele ali stavbe, obenem pa se seznaniti tudi s katastrskimi podatki o vrsti rabe oziroma kulture, dejanski rabi in površini.

ZEMLJIŠKOKNJIŽNI VLOŽKI

Odsotnost zemljiškoknjižnih vložkov, s čimer se je v enote združevalo nepremičnine iz iste katastrske občine in so imele istega lastnika, pomeni, da lastnik nima več enostavnega pregleda nad nepremičninami v isti katastrski občini,

zato bo potrebno biti pri pravnem prometu še posebej pozoren. Lahko se sicer zgodi, da se bo lahko ob npr. prodajah pozabilo na zlasti manjše nepremičnine (ali dele nepremičnin pri večstanovanjskih stavbah – etažni lastnini), pozorno bo potrebno pregledati tudi vsa bremena na nepremičnini ipd.

POSTOPEK VPISA

Zemljiškoknjižnega predloga ni več potrebno vlagati pri okrajnem sodišču, kjer nepremičnina leži, temveč se postopek uredi elektronsko preko računalnika od doma (oseba mora imeti kvalificirano digitalno potrdilo z varnim elektronskim predalom, dela pa se mora lotiti čez dan, saj dostop do zemljiške knjige ponoči ne deluje), preko odvetnika ali drugega pooblaščenca, nepremičninske agencije ali pa pri notarju.

Ob tem opozarjamo, da zgolj notar lahko izpelje celoten postopek sam. Vsi ostali morajo v treh dneh po vložitvi elektronskega zemljiškoknjižnega predloga notarju izročiti vse listine, ki so podlaga za vpis (npr. prodajna, izročilna, služnostna ipd. pogodba, upravna odločba, drugi dokumenti). Notar mora te listine pretvoriti v elektronsko obliko (skenirati), jih opremiti s svojim elektronskim podpisom in posredovati na zemljiškoknjižno sodišče. Trenutek začetka zemljiškoknjižnega postopka se določi kot čas, v katerem elektronski predlog sprejme strežnik infor-

macijskega sistema elektronske zemljiške knjige.

Kljub vsem novostim o elektronskem vlaganju in skeniranju dokumentov pa posameznik lahko še vedno sam predlaga vknjižbo lastninske pravice v svojo korist (ko npr. kupi nepremičnino). To stori tako, da na okrajnem sodišču, kjer nepremičnina leži, poda predlog na zapisnik in obenem predloži vse listine, ki so potrebne za vpis. Pretvorba v elektronsko obliko se opravi na sodišču.

Zbirka listin je s 1. majem postala enotna elektronska, originali listin, ki so podlaga za vpis v zemljiško knjigo, pa se sedaj hranijo pri notarjih ali pri strankah. Na zemljiškoknjižnem sodišču se v elektronski obliki hranijo elektronski izvorniki sklepov, s katerimi je bil vpis pravnomočno dovoljen, in v elektronsko obliko pretvorjene listine, ki so bile podlaga za dovolitev vpisa.

STROŠKI NA ZEMLJIŠKOKNJIŽNEM SODIŠČU

Zemljiška knjiga je brezplačno dostopna vsakomur, in sicer preko spletne povezave <http://evlozisce.sodisce.si/esodstvo>; za vstop je potrebno imeti kvalificirano digitalno potrdilo (npr. Sigen-ca, Halcom ...).

Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10) je znižal sodne stroške: za predlog za vknjižbo la-

stninske pravice ali spremembo osnovnega pravnega položaja nepremičnine bo potrebno za nepremičnino vredno do 20.000 evrov plačati 5 evrov sodne takse, naprej pa so nepremičnine razdeljene po vrednostnih razredih. Sodna taksa za npr. od 600.000 evrov do 750.000 evrov je takse 200 evrov, za vknjižbo hipoteke, zemljiškega dolga ali stavbne pravice je potrebno odšteti 50 evrov.

STROŠKI PRI NOTARJU

Vsem naštetim sodnim stroškom pa je potrebno prišteti še stroške notarja. Če bo notar poskrbel za sestavo zemljiškoknjižnega predloga, znaša pristojbina 44,40 evra, v katero je vključeno tudi skeniranje listin in hramba. Oseba, ki bo sama pripravila zemljiškoknjižni

predlog v elektronski obliki, bo plačala sodno takso in dodatno še 30 evrov za notarjevo skeniranje, prevzem listin, ki so podlaga za vknjižbo, in hrambo listin do pravnomočno končane postopka.

Za vknjižbo lastninske pravice, ki jo lahko poda posameznik sam pri pristojnem zemljiškoknjižnem sodišču, in sicer kot vlogo na zapisnik, znaša sodna taksa 40 odstotkov siceršnje takse glede na vrednost nepremičnine. Ob tem je posameznik prost stroškov, ki jih ima, če mu notar sestavi zemljiškoknjižni predlog ali pa dokumente zgolj skenira.

ZA KONEC

V Sloveniji imamo sedaj popolnoma informatizirano zemljiško knjigo. Ali bodo postopki

za uporabnike res enostavnejši, cenejši in hitrejši, sodišča pa glede tehničnih opravil nekoli-

ko razbremenjena, bomo videli s prakso.

» GAŠPER CERAR

Tudi naprej gradnja objektov v lastni režiji

Na seji Odbora za okolje in prostor pri Državnem zboru v začetku junija so zavrnil Predlog Zakona o spremembah Zakona o graditvi objektov, pri tem pa so se oprli tudi na argumente, ki jih je v razpravi predložila Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS). Novela zakona je predvidevala ukinitve gradnje objektov za lastne potrebe v velikosti do 250 kvadratnih metrov v lastni režiji. KGZS je svoje nasprotovanje utemeljevala s tem, da je v Sloveniji dolga tradicija individualne gradnje, posebej še v kmetijstvu. Stroške investicij so zmanjševali tudi z lastnim delom, delom sorodnikov, prijateljev in sosedov. Brez takšnega načina dela bi bil napredek na kmetijah bistveno počasnejši, ponekod pa sploh ne bi bil mogoč. Menimo, da bi predlagana sprememba zakona še poslabšala ekonomski položaj kmetov.

» VOJKO BIZJAK

MEDNARODNA DEJAVNOST

Zapleteni upravni postopki SKP

Na zasedanju EESO tudi o predlogu uredbe o financiranju skupne kmetijske politike.

Zasedanje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) 4. in 5. maja v Bruslju je potekalo predvsem v ozračju varovanja ljudi v smislu varnosti pred terorizmom, varnosti v letalskem prevozu kot tudi varnosti potrošnikov. Mnenja, ki jih je sprejel EESO, bodo predstavljena Evropski komisiji, Svetu in Evropskemu parlamentu. Zasedanja sta se kot gosta udeležila tudi evropski komisar za zaposlovanje, ki prihaja iz Madžarske, in predsednik francoskega ekonomsko-socialnega sveta.

V EVROPSKI UNIJI KAR 5,5 MILIJONA MLADIH BREZ SLUŽB

Tako evropski komisar za zaposlovanje kot tudi predsednik francoskega ekonomsko-socialnega sveta sta poudarila, da danes bolj kot kdajkoli prej potrebujemo dialog na vseh področjih, še posebej socialni dialog. Čas, ki ga živimo, je predvsem zaradi ekonomske in finančne krize zelo občutljiv. To še posebej velja za mlade, ki so zaradi brezposelnosti apatični, podvrženi kriminalu, nasilju, nestrpnosti, nezainteresiranosti in socialni izključenosti. V Evropski uniji je danes brezposelnih 5,5 milijona mladih lju-

di, kar je tudi razlog za začetek pobude "mladi v gibanju".

O DELU EVROPSKEGA KMETIJSKEGA JAMSTVENEGA SKLADA

S področja kmetijstva, živilstva in podeželja je bilo obravnavanih kar nekaj mnenj. EESO je podprl Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 485/2008 o pregledu transakcij, ki so del sistema financiranja Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada s strani držav članic. Zaradi uskladitve Uredbe Sveta (ES) št. 485/2008 o pregledu transakcij, ki so del sistema financiranja

Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada s strani držav članic z Lizbonsko pogodbo, se predlaga, da se izvedbena pooblastila Komisije, predvidena v Uredbi št. 485/2008, prilagodijo tako, da bo upoštevano razlikovanje med delegiranimi in izvedbenimi pooblastili Komisije, ki ga uvajata člena 290 in 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Predlog je načeloma podprla tudi Slovenija.

PROTI VIŠJIM UPRAVNIM STROŠKOM

Na zasedanju so se opredelili tudi do predloga uredbe o financiranju skupne kmetijske politike (SKP). EESO poudarja, da

sta evropska SKP in njeno dobro upravljanje pomembna tako za celotno verigo preskrbe s hrano kot tudi za kmete. Kmete zelo pogosto bremenijo zapleteni in okorni upravni postopki SKP. Če bosta predlagani reforma in poenostavitev SKP izboljšali upravno učinkovitost in povečali število možnosti za ukrepanje oblasti, sta upravičeni. Posebej so opozorili na dejstvo, da utegnejo nekatera nova pooblastila državam članicam prinesiti višje upravne stroške za dejavnosti plačilnih agencij in certifikacijskih organov. Tej težavi bi se bilo treba pri izvajanju predloga izogniti. EESO je prepričan, da je treba zagotoviti dodatna pojasnila glede obsega pooblastil,

podeljenih za sprejemanje delegiranih aktov. Ustrezne določbe morajo biti formulirane jasne in natančneje od besedila sedanjih različic predloga Komisije. Po mnenju EESO je bistveno, da Komisija pri sprejemanju delegiranih aktov poskrbi za obsežno posvetovanje s strokovnjaki držav članic. Z odprtim in obsežnim procesom posvetovanja se lahko zmanjšata negotovost in zmeda, ki sta se pojavili med pripravljanjem reforme. Države članice morajo imeti dovolj priložnosti za sooblikovanje konkretnih določb. S predlogom Uredbe se je načelno strinjala tudi Slovenija.

Zaradi uskladitve z Lizbonsko pogodbo se spremi-

nja tudi uredba o ekološki pridelavi. Poleg uskladitve pa so vneseni tudi ukrepi za poenostavitev zakonodaje. Te poenostavitve se v glavnem nanašajo na upravno področje, poenostaviti pa bi bilo treba tudi predpise za ekološke kmete in pridelovalce.

EESO TUDI O OBSTOJEČIH SHEMAH KAKOVOSTI

Obravnavano in sprejeto je bilo tudi mnenje o spremembi uredbe o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov. Obstoječe sheme kakovosti, ki se za kmetijske proizvode uporabljajo na ravni EU (zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne po-

sebnosti), so odlične za spodbujanje evropskih proizvodov. Kar zadeva pogoje za certificiranje proizvoda kot zajamčene tradicionalne posebnosti, pa je bilo sprejeto stališče, da se tradicija določenega proizvoda ne sme povezovati le z njegovim časovnim obstojem, kot določa predlog, temveč tudi z drugimi merili, kot so posebne značilnosti surovine, način proizvodnje ali predelave, lokalna kultura ter drugi dejavniki in lastnosti. Poleg tega se zajamčene tradicionalne posebnosti stalno razvijajo, zato se EESO ne strinja, da je število let temeljno merilo za vključitev proizvoda v to kategorijo.

» IGOR HROVATIČ

Priprave na evropsko prvenstvo v ročni košnji

Na Gorenjskem, v Češnjevku pri Cerkljah, bo 20. in 21. avgusta potekalo evropsko prvenstvo v ročni košnji.

Člani društva koscev in kosic Slovenije bodo v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Zvezo podeželske mladine Slovenije in ob pomoči občine Cerklje na Gorenjskem 20. in 21. avgusta v Češnjevku pri Cerkljah, v bližini gradu Strmol, gostili največje, najelitnejše in najstarejše tekmovanje v tem kmečkem opravilu v Evropi - evropsko prvenstvo v ročni košnji.

Zahteven projekt so v drugi polovici aprila v Cerkljah predstavili tudi javnosti. Priprave sta opisala **Matej Pibernik**, predsednik Društva koscev in kosic Slovenije, in **Lojze Križnar** iz Štefanje Gore. V Cerkljah pričakujejo kosce iz sedmih držav, in sicer iz Nemčije (Bavarska), Švice,

Italije (Južna Tirolska), Španije (Baskija), Francije in Slovenije. Skrbno so se lotili tudi priprave terena, kjer bo potekala košnja. Zemljišče, veliko tri hektare in pol, je za tekmovanje odstopil **Janez Kosem** iz Češnjevka. Do avgusta ga bo kmet pokosil dvakrat, tretja košnja pa bo že tista tekmovalna, pravi Lojze Križnar. Parcele so velike desetkrat deset metrov, razmere pa morajo biti za vse tekmovalce enake. V slovensko ekipo se bodo uvrstili najboljši na državnem prvenstvu na Banjščici tri tedne pred evropskim prvenstvom. Ekipo bo sestavljalo deset koscev in pet kosic, večina mora biti mlajša od trideset let. Društvo koscev in kosic deluje v Sloveniji šesto leto. Njihov namen pa je predvsem

povezovanje, druženje in ohranjanje kulturne dediščine. Ročna košnja je pri nas vse bolj priljubljena, zato je tudi konkurenca vsako leto večja.

Kosci bodo na evropskem prvenstvu kosili površino sto kvadratnih metrov, kosice pa petintrideset kvadratnih metrov. Sodniki bodo merili čas in ocenjevali čistočo košnje. Ocenjevalo bo dvanajst mednarodnih izkušenih sodnikov. Najbolj spretni pokosijo sto kvadratnih metrov v dveh minutah.

Lojze Križnar iz Štefanje Gore tekmuje v ročni košnji že dvanajst let. Izkušnje kažejo, pravi Lojze, da kosci dosegajo najboljše uspehe med 30. in 40. letom. Na svetovnem prvenstvu je bil najstarejši tekmovalac star

78 let. Tekmovalna kosa ima daljše, 125 do 135 centimetrov dolgo rezilo, tista za vsakdanjo rabo le od 65 do 80 centimetrov. Tekmovanja koscev in kosic so v Avstriji in na Bavarskem vedno pravi kmečki praznik, ki se ga udeleži tudi nekaj tisoč ljudi, še doda Lojze Križnar.

Ob tekmovanju organizatorji pripravljajo tudi več spremljevalnih prireditev, med drugim, kot je povedal Matej Pibernik, tekmo za svetovni rekord v košnji, ki bo nadvse zanimiva za gledalce. V Petrovčevi hiši v središču Cerkelj bodo pripravili razstavo starih kmečkih orodij in predstavitev načina klepanja kos. Več informacij lahko dobite na telefonski številki 040 297 936.

» JANEZ KUCHAR

Bioplinske elektrarne – kaj je res in kaj ni

Oglasno sporočilo

Tako v svetu kot tudi pri nas je vse več govora o bioplinskih elektrarnah, ki so v zadnjem času začele rasti kot gobe po dežju. S to obliko pridobivanja zelene energije iz obnovljivih virov pa je povezanih tudi več pomislekov in strahov, saj gre za tehnologijo, ki je nagel razvoj doživela šele pred kratkim. Mnogo informacij je bilo mogoče zaslediti tudi v domačih medijih, toda te si pogosto nasprotujejo, kar je pri ljudeh povzročilo nemalo zmede.

Preden se lotimo prednosti in slabosti bioplinskih elektrarn, je treba vedeti, kako te sploh delujejo. Proces pridobivanja energije se začne z zbiranjem biomase.

Biomasa je skupno poimenovanje za vse oblike naravnih organskih snovi, kamor sodi vse od kmetijskih ostankov, pridelkov pa do organskih odpadkov iz živilskopredelovalne industrije. V biomaso lahko torej uvrstimo vsako naravno organsko snov, ki se razkaja s pomočjo mikroorganizmov, pri čemer se sprošča mešanica različnih plinov, v kateri prevladuje metan. To mešanico plinov imenujemo bioplin. Proces nastajanja bioplina se tako dogaja na vsakem našem koraku, pa naj bo to na odpadlem listu pri sobni cvetlici, ki je začel razpadati in se spreminjati v prst, ali pa na pokvarjeni hrenovki, ki smo jo pozabili v hladilniku ali smo jo zavrgli, ker ji je potekel rok uporabnosti. Da, nekateri ste že pomislili, prav tak proces poteka tudi v vseh višje razvitih živih bitjih, ki v črevesju s pomočjo mikroorganizmov razgrajujejo organske snovi, in nihče od nas ne more trditi, da v okolje še ni izpustil večje ali manjše količine bioplina. Surovina za bioplinske elektrarne je torej lahko zelo raznolika, saj obratujejo dobesedno na vse organske snovi. Vsaka kmetija pa pri svojem delovanju ves čas tudi pridobiva večje količine organskih snovi, ki jih doslej nismo znali energetsko izkoristiti. Živalski gnoj in gnojevka, trava, stebela rastlin, vse vrste silaže, a tudi ostanki v mlečnopredelovalni industriji, klavniški odpadki. Zavedati se je treba, da so ti organski ostanki v kmetijski in predelovalni proizvodnji nastajali tudi zdaj in da smo imeli z njimi pogosto velike težave, saj jih je bilo treba nekam odstraniti. Gnoj in gnojevka sta tako pogosto končala na poljih, kar ni najbolje za prst, saj zmanjšuje njeno prepustnost, še manj prijetno pa je bilo za okoliške prebivalce, saj so takšna polja na daleč zaudarjala.

Biomasa v bioplinskih elektrarnah se zbira v zaprtem prostoru in v okolico ne oddaja vonja. Zaradi postopka se redči z vodo, da nastane gošča, tej pa se nato dodajajo posebni mikroorganizmi, ki spodbudijo proces predelave. Ob tem se izloča bioplin, ki se zbira v plinohramih in ne uhaja v ozračje, kot se to dogaja v naravi. Marsikdo ni vedel, da največji delež ogljikovega dioksida in drugih škodljivih plinov v ozračje oddaja prav kmetijstvo, z uvedbo bioplinskih elektrarn pa se ta proces prestavi v zaprte prostore, kjer tak plin, ki je tudi oblika energije, zbiramo. V tujini prav zaradi tega omenjene naprave označujejo tudi kot čistilne naprave, saj znatno pripomorejo k zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida in drugih plinov v ozračje. Zaradi delovanja v zaprtem prostoru se v okolje tudi ne more sproščati neprijeten vonj, kar znatno pripomore k prijetnejšemu bivanju na podeželju.

Ko mikroorganizmi opravijo svoj proces, v digestorju ostane suha snov brez vonja. Ta je zaradi velike vsebnosti vseh naravnih materialov, ki so bili z rastlinami odvzeti zemlji, najpopolnejše naravno gnojilo, ki ne vsebuje ničesar drugega, kot so vsebovale rastline, gnoj ali ostanki drugih organskih snovi, le s to razliko, da jim je bil v postopku odvzet neprijeten vonj. Ta stranski produkt je tudi veliko bolj primeren za gnojenje od umetnih gnojil, saj ne vsebuje škodljivih nitratov, ki prek umetnih gnojil prihajajo tudi v našo hrano, kar je zdravju zelo škodljivo, vendar se o tem raje ne govori in ne piše preveč. Suho naravno gnojilo prav tako ne zmanjšuje prepustnosti zemlje, kar je za kmetijsko pridelavo še posebnega pomena. Suhi ostanek je tudi gorljiv, saj vsebuje veliko celuloze in ga je tako mogoče stisniti v pelete ter uporabiti kot naravno kurivo.

V drugem zbiralniku pa se je med procesom nabrala večja količina bioplina, ki velja za zelo čisto obliko energije. Uporabiti jo je mogoče na več načinov. Najenostavnejša je pretvorba prek posebne kogeneracijske enote, ki poganja generator in ustvarja električno energijo, pri tem pa spet nastaja stranski produkt – toplota. Manj znano dejstvo je, da sodobne bioplinske elektrarne proizvajajo še enkrat toliko toplotne energije kot električne. Manjši del te toplote se uporabi za ogrevanje gošče, večji del pa je mogoče na različne načine uporabiti za ogrevanje. Ena od številnih možnosti je ogrevanje rastlinjakov, pri katerih je najvišji strošek prav toplota. V teh rastlinjakih je mogoče pridelovati hrano skozi vse leto. Druga možnost je ogrevanje večjih objektov, če so ti v bližini. S tem se znatno zmanjša tudi poraba električne ali drugih, manj čistih oblik energije za ogrevanje večjih objektov. V tujini se bioplinske elektrarne prav zaradi tega pogosto gradijo v neposredni bližini naselij, saj je tako mogoče najlažje izkoristiti toplotno energijo za razvod po toplovodu.

V Sloveniji se v medijih pogosto pojavljajo informacije o bioplinu in gradnji bioplinskih elektrarn, s katerimi ljudi strašijo in svarijo pred nevarnostmi, ki jih v resnici ni. Vedeti je treba, da se za vsakim zavajanjem in neargumentiranim pisanjem skriva tudi neki razlog, ta pa je pri bioplinu še kako očiten. Ena od težav je zagotovo monopol nad odkupnimi cenami poljedelskih pridelkov, ki ga vzdržuje podjetje za odkup. Bioplinske elektrarne

lahko kmetovalcem ponudijo višje, poštene cene za odkup pridelkov, kar je monopolistom seveda trn v peti. Izgubljajo uvozniki fosilnih goriv kot tudi graditelji termoelektrarn in zagovorniki jedrske energije. Pridobivanje zelene energije mnogim manjša velike dobičke, saj ti odhajajo k tistim, ki se odločijo za gradnjo novih naprav, vse to pa je povezano z vplivom, ki ga poskušajo ustvariti prek medijev, da bi se pri nas ta razvoj ustavil.

Tudi strah pred slabšo samooskrbo s hrano je metanje peska v oči. Res je, da je v bioplinskih elektrarnah energijo mogoče pridobiti tudi iz rastlin, ki se uporabljajo za hrano. Toda nihče se ne vpraša, zakaj imamo zdaj kar 26 tisoč hektarjev neobdelanih kmetijskih površin, ko pa bi bilo na njih mogoče pridelati hrano in povečati tako opevano samooskrbo. Težava je, da se zdaj kmetijska proizvodnja hrane zaradi preniknih odkupnih cen več ne splača (kriv je seveda predvsem monopol nad odkupnimi cenami). Če bi kmetovalci imeli možnost vlaganja v bioplinske elektrarne, bi se to seveda spremenilo, saj bi obdelovanje površin nenadoma postalo donosno in smiselno. S tem bi se povečala tudi kmetijska proizvodnja, kar bi samooskrbo izboljšalo, in ne obratno. Če koga skrbi, da bi v bioplinskih elektrarnah v elektriko predelovali hrano, morda tudi ni pomislil, da je v teh napravah mogoče uporabiti tudi drugo žetev, ki je doslej v Sloveniji nismo poznali, saj zaradi dolge zime denimo koruza v drugo ni več dozorela. Za bioplinsko elektrarno pa zadostujejo tudi stebela koruze, ki v jeseni še ni rodila plodov. To vsekakor ne bi bilo v škodo pridelavi hrane. Ne gre pozabiti tudi tega, da lahko ob pojavu krize bioplinske elektrarne vedno ustavimo in pridelke, namenjene za proizvodnjo energije, porabimo v prehranske namene; če so kmetijske površine opuščene, se to seveda ne more zgoditi.

V tujini vseh teh pomislekov že zdavnaj ni več. V biomasitih največji skriti potencial zelene energije obnovljivih virov. Tehnologija je preizkušena in gradnja bioplinskih elektrarn je sploh omogočila, da so v Nemčiji sklenili zapreti vse jedrske elektrarne. Tudi drugod po Evropi bioplin prepoznava kot priložnost za oživiljanje kmetijstva in samo na Hrvaškem bodo letos zgradili več elektrarn, kot jih trenutno obratuje v Sloveniji. Škoda, da zaradi osebnih interesov posameznikov, ki imajo vpliv na medije, zapravljamo tako priložnost!

Zveza za tehnično kulturo Slovenije
Šolski center Ptuj - Biotehniška šola
in KGZS – Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj

vabijo k ogledu

55. državnega tekmovanja oračev Slovenije
v petek in soboto, 9. in 10. septembra 2011,
v Turnišče pri Ptuj.

Na dvodnevni prireditvi, kjer pričakujemo najboljše orače iz cele Slovenije, si boste lahko na zemljiščih Perutnine Ptuj ogledali državno tekmovanje v oranju srednjih biotehniških šol (9. septembra dopoldan), po otvoritvi ob 12.30 bo ob 13.30 sledilo državno tekmovanje v oranju strnišča. V soboto, 10. septembra, bo ob 10.00 državno tekmovanje v oranju ledine in ob 16.00 slavnostni zaključek z razglasitvijo rezultatov.

Ob tekmovanju se boste lahko sprehodili med stojnicami društev Spodnjega Podravja, si ogledali oranje s konjsko vprego in starodobniki, navijali za kosce, spremljali spretnostno vožnjo ipd.

Razpis za sodelovanje na promocijsko-
prodajni prireditvi

**Podeželje v mestu – pridelano in
ponujeno z ljubeznijo,**

sobota, 3. september 2011, na Pogačarjevem trgu v Ljubljani

Podeželje v mestu Maribor

Sobota, 24. september, na Trgu svobode

Kupujmo, kuhajmo in jejmo lokalno, sezonsko, domače in tradicionalno je slogan promocijsko-prodajnih prireditev Podeželje v mestu, ki jih tradicionalno organizira Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Potrošnike vse bolj zanima svet, ki se skriva za kupljenimi izdelki. Zakaj kupovati na tržnici? Zakaj kupovati domače? Zakaj kupovati lokalno? Prednosti sta gotovo sveža oskrba in stik s kmetičami in kmeti, ki kmetujejo in izvajajo dopolnilne dejavnosti v skladu s številnimi evropskimi uredbami in pravilniki. Prireditve bo obogatena s kulturnim in kulinarčnim programom.

Pisne prijave sprejemamo do zasedbe mest na naslov elektronski naslov: pr@kgzs.si ali na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (za PVM), Celovška 135, 1000 Ljubljana.

- Prijavnina za stojnico je 18 evrov. Poravnate jo po prejemu predračuna.
- V prijavi navedite vaše kontaktne podatke (ime, priimek, naslov, kontaktni telefon in elektronski naslov, ime kmetije in vašo ponudbo).
- Za prodajo pridelkov dodatna dokumentacija ni potrebna. Za prodajo izdelkov nam pošljite kopijo priglasitvenega lista ali veljavne odločbe o registraciji dopolnilne dejavnosti in kopijo izpisa o registraciji pri pristojnem nadzornem organu: za živila živalskega izvora izpis o registraciji z VURS-a, za živila rastlinskega izvora izpis iz registra pri ZIRS-u.

Za dodatne informacije pokličite: 01 5136641 oz. 041 366 504 (Tatjana Vrbošek) ali 01 5136652 oz. 031 717 975 (Jerica Potočnik).

**Sodelujte in s prodajo svojih pridelkov ter izdelkov
doprinesite k promociji podeželja!**

VOGEL NOOT
SOIL SOLUTIONS

Akcijska ponudba strojev za obdelavo tal

- plugi, vrtavkaste brane, podrahljači
- gruberji, predsetveniki, valji
- mučerji
- škropilna tehnika
- sejalnice za žita, mehanske, pnevmatske

Kmetijstvo Polanec d.o.o.

PE Pleterje: 02/761-93-00, 051/634-907

PE AgroLes Kidričevo: 02/796-14-41

www.kmetijstvo-polanec.si

**TOP CENA
TOP KVALITETA**

SLOGA

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

V Slogi je moč!

**Enostavni, zanesljivi in robustni
plugi ter vrtavkaste brane.**

180 LET IZKUŠENJ, VEČ KOT 1500 PATENTOV!

www.sloga.si

KTC SLOGA Šenčur, Kranjska cesta 29, tel: 04 25 19 760

KVC SLOGIN VRT KRANJ, Šuceva ulica 27, tel: 04 20 14 960

KVC SLOGA Naklo, Cesta na Okroglo 1a, tel: 04 59 51 940

KTC SLOGA Beltinci, Gregorčičeva 2, tel: 02 53 52 350

KVC SLOGA Šmarje pri Jelšah, Rimska cesta 1, tel: 03 81 01 500

KTC SLOGA Novo mesto, Sevno 11, tel: 051 377 765

KT SLOGA Šikole, Šikole 25a, tel: 02 79 53 065

KT SLOGA Lovrenc na Dravskem polju 8, tel: 02 79 53 055

UKREP (iz PRP 2007–2013)	Datum objave JR	Rok za oddajo vloge	Razpisano sredstev (EUR)
Javni razpis za ukrep 112 - Pomoč mladim prevzemnikom kmetij za leto 2011	17. 6. 2011	do objave zaprtja	10.000.000
Javni razpis za ukrep 311 - Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti	10. 6. 2011	do objave zaprtja	8.000.000
Javni razpis za ukrep 312 - Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij	10. 6. 2011	12. 8. 2011	10.000.000
II. javni razpis za ukrep Podpora kmetijskim gospodarstvom, ki sodelujejo v shemah kakovosti hrane	3. 6. 2011	do objave zaprtja	1.000.000
UKREP (iz Operativnega programa za razvoj ribištva)			
Javni razpis za ukrep za javno zdravje - Operativni program za razvoj ribištva v RS 2007–2013	24. 6. 2011	do objave zaprtja	200.000
Javni razpis za Produktivne naložbe v ribogojstvo - Operativni program za razvoj ribištva v RS 2007–2013	24. 6. 2011	do objave zaprtja	2.740.000
Javni razpis za ukrep predelava in trženje - Operativni program za razvoj ribištva v RS 2007–2013	24. 6. 2011	do objave zaprtja	5.750.000

Vabilo na

Kmečki praznik

14. julija 2011 s pričetkom ob 10. uri na Radišah na južnem Koroškem (Avstrija)

Vabimo vas, da se udeležite desetega srečanja kmetov treh dežel, ki bo tokrat potekalo v organizaciji Skupnosti južnokoroških kmetov in Slovenskega prosvetnega društva Radiše.
Več informacij: (01) 513 66 40 ali pr@kgzs.si.

KGZS – Zavod Ptuj in kmetija Valerije Lampret vabita na

3. praznik borovničevca

Sreda, 17. avgust 2011 – Ocenjevanje borovničevcev

Vzorce borovničevcev bomo zbirali od 10. do 16. avgusta 2011 med 11. in 21. uro v Dolini Winettu, in sicer 2 steklenici po pol litra. Ena od steklenic naj bo opremljena za razstavo.

Nedelja, 21. avgust 2011

13.00 Odprtje razstave borovničevcev
18.00 Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Več informacij: Terezija Meško (031 376 054) in Janko Lampret (031 841 121).

NAKUP NALOŽBENEGA ZLATA SEDAJ TUDI PO KORAKIH

V Zlatarni Celje smo za vas pripravili storitev, poimenovano Zlati korak, ki vam omogoča nakup naložbenega zlata preko večkratnih mesečnih vplačil in to že od 40 EUR dalje. Varčujte v zlatu.

Zakaj danes investirati v zlato?

Investicija v zlato je oblika varčevanja, ki ohranja vrednost in je odporna proti krizam. Pri nakupu in prodaji naložbenega zlata so tako fizične kot tudi pravne osebe oproščene plačila davka na dodano vrednost, fizične osebe pa so oproščene tudi plačila davka na kapitalški dobiček. Prav tako naložba omogoča prenos imetja na dediče, novi imetnik pa ob tem nima nikakršnih davčnih obvez.

Za koga je po vašem primerna storitev Zlati korak?

Storitev je po našem mnenju primerna za vse, ki želijo del svojega premoženja investirati v naložbeno zlato. Ideja o storitvi Zlati korak je nastala na podlagi velikega zanimanja za nakup naložbenega zlata z možnostjo manjših,

mesečnih vplačil, s čimer se storitev naredi bolj dostopno za vse segmente ljudi.

Kakšne so prednosti storitve Zlati korak?

- mesečni obrok že od 40 € naprej,
- možnost plačevanja preko DB (direktne obremenitve – včasih imenovane trajnik) in enkratnih vplačil,
- brez obveznosti in omejitev glede plačevanja,
- vpogled v stanje in spremljanje stanja na vašem računu Zlati korak,
- obvestilo o stanju na vašem računu prejmete ob vsakem vplačilu oz. prodaji,
- naložbene ploščice je moč kadar koli prevzeti ali prodati Zlatarni Celje,
- možnost pristopa k storitvi Zlati korak v vseh prodajalnah Zlatarne Celje po vsej Sloveniji ali preko

spletne strani www.zlatikorak.si, - možnost odstopa od storitve brez kakršnih koli omejitev

Kakšni so dodatni stroški storitve Zlati korak?

Posebnih stroškov naročnik storitve nima, zaračunamo mu le strošek odprtja računa v višini 25,00 EUR, **vendar v mesecu juliju (od 01. 07. - 31. 07. 2011) poteka akcija BREZ STROŠKOV ODPRTJA RAČUNA ZLATIKORAK.**

Ali so kakšne omejitve pri storitvi Zlati korak?

Ni posebnih omejitev, pravzaprav je edina omejitev ta, da je minimalni znesek plačila 40 evrov in da je

najdaljše obdobje mirovanja šest mesecev, kar pomeni, da se mora naročnik po šestih mesecih neplačevanja odločiti, ali želi plačevati naprej ali želi ploščice prevzeti oziroma prodati.

ZLATI KORAK Z MAJHNIMI KORAKI V VARNO PRIHODNOST

V MESECU JULIJU BREZ VSTOPNE PROVIZIJE!

Modra številka
080 74 77

